

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

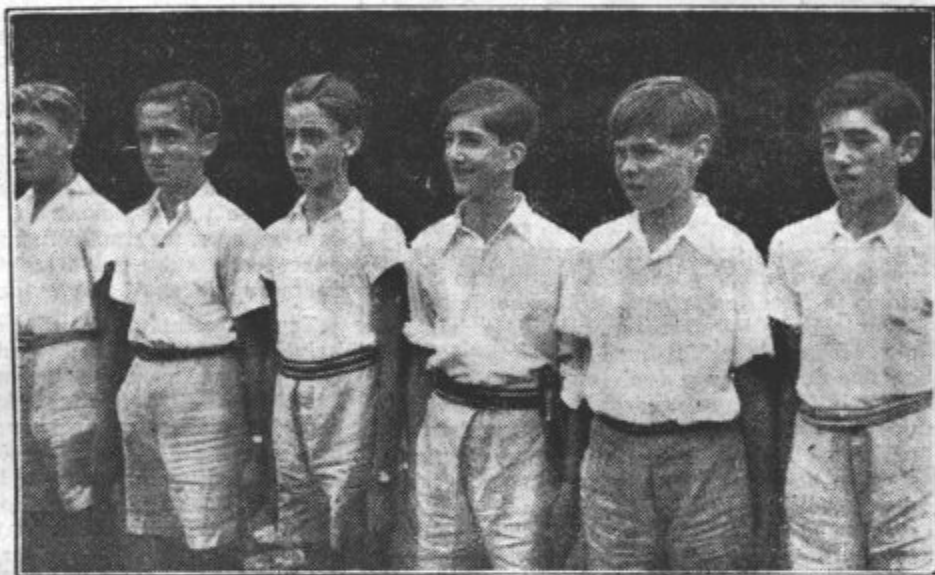
Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujstvo razen Amerike: četrtletno 18 Din, polletno 34 Din, celoletno 68 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna karnetnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.712.

Rojstni dan ljubljenelega mladega vladarja je svečano proslavila vsa Jugoslavija

Najnovejša slika ljubljenelega kralja

Naš mladi kralj biva zdaj na Bledu. Slika ga kaže s slovanskimi tovariši Sokolici v skavtskem taborišču nedaleč od Suvobora.

Kralj gre s svojo četico v gorenjsko prirodo.

V ponedeljek 6. t. m. je naš mladi vladar Peter II. dovršil svoje štirinajsto leto in stopa zdaj v mladeniško dobo. Kdor je imel priložnost čuti njegove vzgojitelje, je z zadoščanjem doznal, da se naš mladi vladar duševno in telesno razvija tako, da bo ponos naše lepe domovine in vreden dedič svojega očeta, velikega kralja Zedinitelja. V mladem vladarju se oblikuje nadvse prijazen značaj. Skromen je, resen pri vsakem delu, a vesel in veder v prostem času. Ljubezniv sin svoji materi, srčno dober brat svojima bratcema, hvaležen učencem svojih učiteljev in zvest tovariš tovarišem pri učenju in igri.

Z začetkom mladeniške dobe stopajo nove dolžnosti pred mladega kralja. Razen dosedanji vzgoji bo moral biti določen čas posvečen tudi vojaški dolžnosti.

V hudih časih, ki jih zdaj doživljamo, nas tolaži zavest, da bo mladi vladar, ko bo vzel v roke državno krmilo, v polni meri pripravljen za vodstvo države v smerih, ki jih je začrtal njegov veliki oče. Zato vsak jugoslovenski nacionalist iskreno kliče: »Živel kralj Peter II.!»

Kako ves jugoslovenski narod ljubi svojega vladarja, priča dejstvo, da postaja vladarjev rojstni dan od leta do leta bolj in bolj resničen

narodni praznik. Letošnje proslave so po prisrčnosti in iskrenosti nadkrilile vse dosedanje. Poročila iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in od drugih govore o navdušenih proslavah tisočglavih množic.

Naj omenimo samo, da je naša Ljubljana, ki je bila vsa odejana v državne zastave, kakor zmerom zelo prisrčno in svečano počastila rojstni dan. Svečanosti so dosegle višek ob večernem sprevodu sokolskih bataljonov iz mesta na Vič. Skupno je šlo v sprevodu nad 2000 sokolskih pripadnikov. Skozi vse mesto so bili Sokoli viharno pozdravljani od številnega občinstva, ki je stalo na obeh straneh ceste.

Sprevod se je ustavil pred spomenikom kralja Zedinitelja, kjer je starosta viškega Sokola Pavle Borštnik izpregovoril iskrene besede sinu nepozabnega očeta, ljubljenelega vladarju in sokolskemu starosti. Borštnikovemu govoru so sledili viharni vzkliki, ki niso hoteli prenehati.

Z Viča se je sprevod skozi Rožno dolino vrnil nagač v mesto do Narodnega doma, kjer je bil razhod. Tudi na povratku so sokolsko vojsko ves čas pozdravljale množice in vzklikale sokolskemu kralju in Jugoslaviji.

Slovenija živi v velikem delu od gozdarstva

Gozdarstvo je za Slovenijo najvažnejša stroka narodnega gospodarstva, saj je vsak drugi hektar rodovitne zemlje pri nas zarasel z gozdom. Te dni je na Pečovniku pri Celju zborovala ljubljanska podružnica Jugoslovenskega gozdarskega združenja. Zbor je vodil predsednik podružnice dr. Franjo Vidic. Iz poročil prinašamo najvažnejše o delovanju podružnice v preteklem poslovnem letu.

Podružnica je sodelovala pri razstavi lesa, ki se je priredila v okviru ljubljanskega vselejma lanske jeseni. Namen razstave je bil, seznaniti javnost z vsestransko rabo lesa in pokazati nova pota pri ukoriščenju lesa, dokazati njegovo izvrstno kakovost in pomen za narodno gospodarstvo. Nekaj novega je ukoriščenje lesa za pogonsko sredstvo pri motorjih. Z uvedbo tega novega pogonskega sredstva bi postali neodvisni od uvoza benzina in težkih olj, bi pocenili pogonske stroške in povečali porabo lesa in lesnega oglja doma. Tako bi bilo pomagano nam vsem in težki milijoni, ki jih plačujemo za uvožena pogonska sredstva, bi ostali doma.

Brez sposobnega gozdarskega tehničnega pomožnega naraščaja ostane vse prizadevanje za povzdigo našega gozdnega gospodarstva neuspešno. Mi potrebujemo gozdne čuvarje in gozdarje z nižjo gozdarsko strokovno izobrazbo in dovoljno splošno izobrazbo. Iz te nujne potrebe se je tudi ustanovila nižja državna gozdarska šola v Mariboru z enoletno šolo za gozdne čuvarje in z dvoletno šolo za gozdarsko tehnično pomožno osebje. Ker za vzdrževanje tega zavoda, ki nosi naslov državna nižja gozdarska šola, ni bilo državnih sredstev, je banovina prevzela vzdrževanje zavoda in osebja zavoda. Kljub temu je ministrstvo za gozdove in rudnike ukinito dvoletno šolo in naš naraščaj za gozdarsko tehnično pomožno osebje se bo moral v bodoče šolati v tujini, ker brez njega ne moremo izhajati. Podružnica je po glavni upravi vložila na ministrstvo za gozdove in rudnike spomenico, da se na zavodu spet uvede dvoletna šola.

V želji, da v svoje vrste pritegne čimvečje število onih, ki so vezani na naše gozdove, je podružnica izdelala nova pravila, da bi se mogli ustanavljati gozdarski krožki. S krož-

ki naj bi se budilo zanimanje najširših vrst prebivalstva za delovanje podružnice. V teh krožkih bi se organizirali naši kmečki gozdni posestniki in vsi drugi, ki od gozda živijo, in vsi prijatelji gozda in narave.

Ker se je izkazalo, da dosedanja pravila Jugoslovenskega gozdarskega združenja ne ustrezajo posebnim nalogam podružnice, je sestavljen osnutek novih pravil in predložen glavni upravi v Zagrebu v presojo.

Zaradi zastoja kupčije bo treba jabolka shraniti

Sadna letina je ponekod prav zadovoljivo kazala, da smo sadjarji stavili na njo velike nade. Pa je spet prišlo drugače: cena jabolk je naenkrat občutno padla. Kje je vzrok? Eni pravijo, da so tega krivi trgovci, ki so zaradi konkurence začeli kupovati še ne dovolj zrelo sadje, ki ga potem niso mogli naprej prodati in se jim je pokvarilo, zaradi česar hočejo sedaj z nizkimi cenami nadomestiti izgube. Toda kako pride kmet sadjar do tega, da mora plačevati neprevidnost drugih!

Trgovci sami pa pravijo, da je nizkih cen kriva valutna politika, zaradi katere se plačuje za nemško marko pri nas le 12 do 12.50 Din. Najsi bo tako ali tako, kmet je vedno tepen. Na njegove rame se vedno zvalijo vsa bremena, pa naj jih povzroča karkoli. Kolikor drži trditev trgovcev, bi bila pomoč ta, da Narodna banka plača marko tako, kakor jih plačujeja Italija in Avstrija, namreč po 17 do 17.50 Din v našem denarju. Naš izvoznik dobi za 100 mark 1200 Din, italijanski ali avstrijski pa 1700 do 1750 Din. Seveda plačuje tako tudi lahko jabolka draže. Nemci so plačevali doslej jabolka po približno 17 do 18 mark za 100 kg franko meja. Italijan in Avstrijec sta dobila za 100 kg jabolk (marka — 17.50 Din) 315 Din, naš izvoznik (ker plača Narodna banka le 12 Din za marko) pa samo 206 Din, torej za kilogram v prvem primeru

Sprejeta je bila resolucija, s katero podružnica z veseljem ugotavlja, da vlada popolno soglasje med njo in našimi okrajnimi gozdarji glede potrebe tega stanu in pozdravlja njihov sklep, da se bodo strnjeno včlanili v podružnico.

Ena izmed največjih gozdnih drevesnic v državi je last podružnice. Iz te drevesnice se je oddal letošnjo pomlad skoraj milijon raznih gozdnih sadik po zelo nizki ceni. Podružnica vrši s tem važno poslanstvo pri obnovi gozdov.

Z velikim zadovoljstvom se je ugotovilo, da je zanimanje za delo podružnice oživelo, kar je pričala velika udeležba zlasti mlajših tovarišev, gozdarskih inženjerjev. Pristopilo je tudi mnogo novih članov.

3.15, v drugem pa 2.06 Din. In če bi Nemci, ki imajo dovoljeno uvažati jabolka tudi po ceni 25 do 27 mark, kupovali sadje tudi za 30 do 40 odstotkov dražje, bi bilo razmerje isto, tako da so naši izvozniki zaradi nizke zamenjave marke v vsakem primeru nezmožni konkurence.

Če je krivo razvoju kupčije z jabolki nezrelo sadje, je ta neprevidnost vse graje vredna. Treba bi bilo poskrbeti, da se tako sadje sploh ne pusti na trg, ker se s takim početjem le kvari sloves našega lepega sadja.

Kmetje pravijo, da po 80 do 90 par jabolk ne bodo prodajali, in da jih bodo rajši sprešali, saj se po taki ceni nikakor ne izplačajo obiranje, vožnja in zamuda časa. S tem pa bi šlo ogromno premoženje v nič, a kmet obupuje in leze dalje v nevzdržno stisko. Pozivamo odločilne činitelje, da vzamejo zadevo nujno v pretres in ukrepejo potrebno. Jabolka (kanadke, mošančke in druge pozne sorte, ki se držijo pozno v zimski čas, bo menda najboljšje spraviti v kleti in jih prodati šele pozneje, ko bo za njimi veliko povpraševanje, če ne bomo prezgodaj z blagom silili na trg po vsaki ceni. Pomagajmo si sami po načelu: V slogi je moč!

-o-č.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

20 LJUBEZEN NE UMRE

MIRKO BRODNIK:

Kačarici je mrzel pot zalil čelo. Ne, ne, takšnih misli ne sme imeti, takšne misli so smrt.

Čeprav je na vso moč hitela, se ji je vendar začelo dozdevati, da peša, da se premika počasi kakor polž. O, če bi bila že tam!

Toda grički in dolinice so hoteli mimo nje in čim se ji je zazdelo, da se mora za naslednjim gričem pokazati vas, je že zagledala nov grič in za njim spet novega.

Šele čez dolgo — zdelo se ji je, da je minila že cela večnost — je obstala pri prvih vaških hišah.

Morala se je ustaviti in se oddahniti. Srce ji je razbijalo, kakor bi ji bilo hotelo raznesti prsi. Toda predolgo se ni smela muditi. Čeprav so ji bile noge kakor lesene, se je vendar z vso močjo svoje volje odpravila dalje.

Kmalu je našla zdravnikovo hišo.

Potrkala je na vrata. Stara strežnica ji je odprla.

»Gospoda zdravnika«, je šepnila Kačarica. »Tako!«

»Ni ga doma«, je povedala strežnica. »Nekam je šel.«

Ljubezen ne umre

Toliko da se Kačarica ni zgrudila. Torej še to. Vsa njena pot je bila odveč, vse njeno prizadevanje zaman.

»Kdaj pa se vrne?« je zajecjajala v strahu.

»Ne vem«, je povedala strežnica. »Pa menda kmalu, saj je že dolgo, kar je šel. Pojdite v sprejemnico in malo počakajte.«

Kakor brez lastne volje jo je Kačarica ubogala.

Sedla je v čakalnici na klop, se zastrmela predse in čakala, čakala...

K sreči njeno čakanje ni bilo dolgo. Dobrih deset minut po njenem prihodu se je pripeljal zdravnik.

Skoraj ni mogla verjeti, da je to res. Šele ko je skočila k oknu in videla moža, ki je stopil z voza, z zlato obrobjenimi naočniki in torbo v roki, se je oddahnila.

Trenutek nato je bil zdravnik v čakalnici. Stopila mu je naproti.

»Gospod zdravnik!«

»Kaj bi pa radi?« ji je dejal prijazen glas.

»Moja hči!...«

»Kaj se ji je primerilo. Le z besedo na dan!«

»Na porodu je,« je komaj povedala Kačarica. »Babica je pri njej, pa pravi, da bo potrebovala vas. Težave so...«

»Potem pa bo treba takoj iti,« je odvrnil zdravnik. »Agata!« je poklical postrežnico.

»Naročite v kuhinji, naj mi dajo hitro kakšno malenkost, da bom prigriznil, ker sem hudo lačen, in malo čaja za gospo. In hlapec naj ne izpreže konja. Ali ste daleč?« je vprašal nato Kačarico. »Ali se je mogoče z vozom pripeljati do hiše?«

Kačarica je samo prikimala. Ko je videla, kako je zdravnik skrben, se ji je vrnilo zupanje, da se bo vse srečno končalo. In potem je dobila še skodelico čaja. Kako se ji je prileglo!

Zdravnik je med tem časom poiskal nekaj instrumentov v veliki omari. Mimogrede je pojedel nekaj grizljavev. Preden se je Kačarica zavedla, je že stopil k njej in ji rekel:

»Tako, zdaj pa lahko greva. Voz že čaka.«

O, kako mu je bila hvaležna za te besede.

»Ali se lahko kar z vami peljem?« je zajecjajala.

»Seveda. Kaj mislite, da vas bom pustil v negotovosti kar tu? Saj ste imeli dovolj skrbi že na poti do mene. Le prisedite!«

In trenutek nato je voz zdrdral po cesti.

Vso pot je Kačarica molčala. Niti besedice se ni upala reči zdravniku, ki je bil videti precej utrujen. Na tihem je molila in časih se ji je izvil kakšen vzdih.

Zdaj so se griči in doline vrstili hitreje kakor prej. Še poslednji klanec in doma bodo.

Ko je Kačarica od daleč zagledala rdečo streho botrine hiše, jo je iznova pograbil strah. Če se ni že vse žalostno končalo! Če ne bosta prišla prepozno!

V rokah je držala robec. V razburjenju je začela vleči zanj in ga je raztrgala, ne da bi bila vedela, kaj dela.

»Le pomirite se,« je dejal zdravnik, ko je videl, kaj dela. »Saj ni tako hudo. Pri takšnih porodih je malo smrtnih primerov. Meni se je samo enkrat v praksi primerilo, da bi bila porodnica med porodom umrla, pa sem že petnajst let zdravnik.«

Še kratek ovinek in voz se je ustavil pred hišo.

Ko ga je botra zaslišala, je planila s klopi, kjer je ves čas nepremično sedela. Stopila je na prag kamrice in rekla glasno: »Zdravnik je že tu!«

V nedeljo bo zbor nacionalne mladine iz dravske banovine

Prihodnjo nedeljo bo v Ljubljani banovinska skupščina omladine Jugoslovenske nacionalne stranke, katere se bodo udeležili številni odposlanci iz vseh srezov dravske banovine. Skupščini bodo prisostvovali tudi odlični člani glavnega in banovinskega vodstva stranke. Svojo udeležbo je napovedal podpredsednik JNS g. Jovan Banjanin, ki pride v spremstvu nekaterih srbskih, hrvatskih in slovenskih senatorjev in poslancev.

Glavno točko skupščinskega programa bodo sestavljala poročila banovinskega akcijskega odbora omladine JNS. Po uvodnem govoru predsednika inž. Jožeta Rusa bo poročal tajnik OJNS Andrej Uršič o programu JNS in njene mladine. Nacionalno-kulturno poročilo bo podal Dušan Vargazon, socialno-gospodarsko pa dr. Branko Alujevič. Po sprejetju poslovnika OJNS bodo volitve stalnega banovinskega odbora mladinske organizacije JNS.

Po skupščini se odposlanci poklonijo spominu kralja Petra I. in kralja Aleksandra I. pred kraljevim spomenikom na Mestnem trgu in položijo venec na grob dr. Gregorja Zerjava.

Skupščina bo v prostorih Kazine ter se bo začela ob pol 10. Na vrtu Kazine bo opoldne skupen obed. Prijave sprejemajo vodniki odposlancev iz vsakega sreza. Popoldne si odposlanci ogledajo velesajem in novinarsko razstavo.

V soboto zvečer ob pol 19 bo v tajništvu JNS (Kazina II. nadstropje) predkonferenca predsednikov in tajnikov sreskih organizacij OJNS.

Zanimanje za banovinsko skupščino OJNS je v vseh srezih zelo živahno in zbor v nedeljo obeta biti lepa manifestacija, kako globoke korenine je pognala napredna in nacionalna misel v našem mlajšem rodu.

Borba proti goseničji nadlogi

Kmetje in zelenjadarji letos trpe veliko škodo zaradi gosenic, ki zadnje čase uničujejo zelenjavo, predvsem zelje. Gosenice so se pojavile že pred tedni. Nekateri zelenjadarji so upali, da bodo izginile z izpremembo vremena, kar pa se ni zgodilo. Zelenjadarji trde, da ne pomnijo, da bi bilo že kdaj toliko gosenic pri nas. Pravijo, da se zdi, kakor bi lezle iz zemlje. Komaj jih odstranijo z zelenjave, jo gosenice spet pokrijejo. Zdi se, kakor bi lezle iz zemlje.

Mnogi zelenjadarji v ljubljanskem Trnovem so v začetku prebili po dolge dneve na vrtovih ter ugonabljali gosenice, mnogi celo z rokavicami, da jim ni bilo treba z golimi rokami obirati golazni. Gosenice so pobirali v posode in jih sežigali. Nekateri so jih pa kar mečkali. Ta ali oni je mislil, da bi mu v boju z gosenicami lahko pomagala perutnina. Toda kokoši niso hotele zobati kosmatih gosenic. Razen tega so pa zelenjadarji tudi kmalu izvedeli, da so gosenice strupene in da je

v nekaterih krajih že poginila perutnina, ki se jih je preveč nažrla.

Toda vse ugonabljanje gosenic je bilo na videz brez uspeha. Gosenic ni mnogo samo po vrtovih, temveč silijo tudi v hiše. Ljudje si ponekod ne upajo več odpirati oken, ker golazen leze po stenah, pa tudi po posteljah. Mnoge mestne gospodinje si ne upajo več kupovati zelja v strahu pred gosenicami. Kislega zelja bo letos zaradi te šibe božje prav malo. Zdaj je novo zelje v Ljubljani po 5 Din kg in najbrž ne bo cenejše tudi pozneje, ko bo že pospravljeno z vrtov. Vse je odvisno od tega, ali se bo golazen še razmnoževala ali pa bo izginila. Gosenice so napravile že veliko škodo in zelje si marsikje ne bo moglo opomoči, čeprav ga gosenice ne bodo več žrle. Kmetje ga letos ne bodo pridelali niti za sebe dovolj. Na ljubljanskem barju so pridelali vsako leto izredno lepo zelje, ker je barjanska zemlja za zelje posebno dobra, letos pa ga ne bodo imeli dovolj niti za domačo porabo.

In takoj nato je zdravnik stopil v izbo, za njim pa Kačarica, bolj mrtva kakor živa.

»Ali nisva prepozna?« je preplašeno vprašala botro.

LJUBEZEN NE UMRE

»Ne,« je dejala botra, »toda zadnji čas je, da sta prišla. Marija trpi. Bog ve, kdaj se bo vse končalo.«

Zdravnik je med tem že stopil v kamrico. Marija ga je bolešno pogledala. Govoriti skoraj ni mogla. Samo njen pogled je bil proseč, roteč, da bi jo čimprej rešili trpljenja.

Vrata v kamrico so se iznova zaprla. Botra in Kačarica sta spet ostali v negotovosti.

Ko je botra videla, kako je Kačarica na trnih, je vstala in jo prijela pod roko.

»Pojdiva rajši ven,« ji je rekla. »Saj bo kmalu minilo.«

Kakor bi ne bila imela svoje volje, jo je stara Kačarica ubogala. Sedli sta pred hišo in dolgo molčali. Tako počasi so tekle minute. Večkrat se je botri zazdelo, da sliši iz hiše bolesten, pridušen krik. Vselej je vzdrhtela. In ko že ni mogla več strpeti, je odšla spet v hišo.

Vrata v kamrico so bila že odprta in ob njih je zagledala zdravnika, ki si je umival roke.

»Ali je bilo srečno?« je vprašala babico.

Ta je prikimala.

»Da, dobro se je izteklo, toda težave so bile.«

»Kako je Mariji?«

»Zdaj je že prestano. Hvala bogu. Bala sem se zanjo.«

»In kaj je?«

»Sin.«

Botra je odhitela pred hišo in objela Ka-

čarico, ki se ji je zasvetil obraz, ko je videla, da je z njenega lica izginil strah.

»Vse je v redu. Sin je, sin! Pojdite z menoj!«

Skupaj sta pohiteli k Mariji, ki je ležala vsa izmučena v postelji. Bila je bleda kakor vosek. Oči je imela zaprte, toda spala ni. In na sencéh se ji je razločno videlo, kako ji utripljejo žile.

Uganila je, da je prišla mati. Ne da bi bila odprla oči, je s težavo podrsala z roko po blazini. Mati jo je prijela zanjjo.

»Marija... Marija... Samo, da se je dobro končalo...«

Medel nasmešek je preletel Marijin obraz.

»Kaj je?« je tiho šepnila. »Nič mi še niste povedali.«

»Sin!«

»Sin... Oh, mati, pišite takoj Janezu. Tako vesel bo...«

»Bom. Še danes. Prosila bom babico, da bo odnesla pismo na pošto.«

»Da, da, in pišite mu, da sem srečna... da ga imam rada... In kmalu naj pride, saj mora vedeti, da ga težko čakam...«

»Saj bo prišel, ko bo mogel,« je odvrnila Kačarica. »Zdaj ga pa ne bodo pustili...«

»Vem,« je žalostno odvrnila Marija in zavzdihnila.

Tedaj se je babica sklonila k njej.

»Nikari se ne mučite zdaj... zgovorjenjem, ko ste še tako slabotni... Jutri bo že bolje. Se boste pa takrat pomenili.«

Potem je stopila k pleteni košari, ki je stala v kotu. Dvignila je iz nje nekaj drobnega.

»Oh, pokažite mi ga,« je poprosila Marija. In ko ji je babica položila otroka na blazi-

Gosenice pa ne uničujejo samo zelja, temveč tudi nekatere druge vrste pozne zelenjave. Ljudje se boje, da ne bo tudi prihodnje leto mnogo gosenic. Treba se je za drugo leto vsekako boljše oborožiti proti njim. Kmetijski strokovnjaki naj v tej borbi pomagajo.

Čisti jugoslovenski program...

Nedavno je imel minister dr. Šefkija Behmen shod v Gračanici v Bosni. Govoril je o političnem položaju in o raznih perečih političnih vprašanjih.

V svojih izjavah je dr. Behmen, kakor poroča glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice »Država«, poudarjal med drugim: Medverski in medplemnski mir je edini pogoj za napredek naše države. Zato smo vedno stremeli za tem, da ne storimo ničesar, kar bi kakorkoli moglo porušiti skladnost med enokrvnimi brati. Zato je dr. Spaho brez oklevanja sprejel poziv dr. Milana Stojadinovića, zapustil svojo stranko in v družbi z njim in dr. Korošcem osnoval novo, narodno jugoslovensko stranko, ki obsega vse vere in vsa tri jugoslovenska plemena in se razprostira od Maribora do Djevdjelije, od Subotice pa do Boke Kotorske. To je edina stranka s čisto jugoslovenskim programom!...

Minister dr. Šefkija Behmen je torej menil, da smo Srbi, Slovenci in Hrvati tri plemena, a en narod. O Jugoslovenski radikalni zajednici pa je trdil, da je to »edina stranka s čisto jugoslovenskim programom«. Če še upoštevamo, da je isti minister naglašal, da je »zmaga jugoslovenske miselnosti hkratu nesreča vseh razornih ljudi v naši državi«, je neizpodbitno, da je dr. Šefkija Behmen v svojem govoru stavil jugoslovensko miselnost tako v ospredje, da se človeku zdi, kakor bi slišal govoriti izrazitega somišljenika Jugoslovenske nacionalne stranke. To je resnično zelo razveseljivo. Samo ne verjamemo radi, da se z njim strinjajo njegovi zavzniki okoli »Slovenca« in »Domoljuba«.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

no, je Marija odprla oči in se zastrmela vanj. Dolgo ga je gledala, potem pa je spet zamižala in dve debeli solzi sta ji spolzeli po licih.

Zdravnik, ki se je že pripravljajal za odhod, je babici pomignil, naj otroka odnese. Ženska je ubogala in ga položila nazaj v pleteno košarico.

Po zdravnikovem odhodu je ostala pri Mariji babica, ki ji je bil zdravnik naročil, kaj vse mora storiti, če bi se njeno stanje poslabšalo.

Kačarica se tisti večer ni vrnila domov. Ni hotela zapustiti svoje hčere, dokler se ne prepriča, da je že iz nevarnosti. Šele drugo jutro, ko je Marija prebila noč mirno in pokojno, se je odpravila spet v Zabukovje. Pri odhodu pa je zabičila botri, da ji mora takoj poslati pošto, če bi jo Marija želela videti ali pa, če z njenim zdravjem ne bi bilo kaj v redu.

XIX.

Pri Andreju.

Andrej se je po vrnitvi z dopusta hitro spet vživel v vojaško življenje. Dnevi so mu spet mirno potekali. Nekoliko se je začel iznova ukvarjati z učnimi knjigami, ki mu jih je posojal prijatelj. Pogosto je prejemal od Marije pisma, in ko mu je v zadnjem pisala, da pričakuje čez kakšen dober teden ali še nekaj več otroka, ji je takoj odgovoril, naj bo opreznost in naj pazi, da se ji kaj ne primeri. Nekoliko v skrbeh je bil zaradi nje.

Ko pa je nekoga dne prišla pošta in je spet dobil pismo, je kar prebledel. Pisava je bila botrina. Kaj naj to pomeni? Zakaj mu ne piše Marija sama? Pa ne, da bi se ji bilo kaj hudega zgodilo?

Politični pregled

Napadi neznane podmornice v Sredozemskem morju na ladje nevtralnih držav so silno vznemirili javno mnenje Francije in Anglije. Poleg angleškega časopisa je postalo tudi francosko izredno ostro in se na vseh straneh čuje

zahteva, da se napravi morskemu roparstvu konec.

»Figaro« vporeja razmere v Sredozemskem morju s stanjem v Kitajski. Navedeni list piše, da ne more biti nihče več varen, da ne bi bil potegnan v vojno brez objave vojne. Primer japonskega vpada na Kitajsko je zdaj pokazal, da je to mogoče. To, kar se zdaj dogaja v Sredozemskem morju, je po mnenju omenjenega lista že zločin. Tudi »Echo de Paris« zahteva, da se z vsemi sredstvi zatre morskorojstvo (piratstvo) in da se zagotovi svoboda morja.

O tem se bo razpravljalo

na posvetu sredozemskih držav

Anglija in zlasti Francija sta dokazali veliko strpljivost, da se uveljavi načelo nevtralnosti. »L' Oeuvre« dvomi, da bi Italija hotela sodelovati pri posvetu sredozemskih držav. Trdi pa, da se bo posvet vseeno vršil, četudi bi Italija odklonila sodelovanje. Isti list opozarja, da se bo priložnost posveta izkoristila za strateške razgovore med voditelji angleške in francoske vojske, zlasti glede na podmorniške baze, ki jih gradi general Franco v San Sebastianu in Bilbau. Odločen državniški nastop Anglije in Francije bo po mnenju istega lista nedvomno prisilil Italijo, da opusti svojo brezobzirno politiko, čim se bo znašla pred združenimi silami Velike Britanije in Francije. Katoliški list »L'Aube« javno obtožuje Italijo, da vrši podmorniške napade v Sredozemskem morju.

Iz Londona poročajo, da je zdaj

okoli 50 angleških vojnih ladij v Sredozemskem morju.

Zaradi napadov na nevtralne ladje se razpravlja o možnosti ustanovitve mednarodne pomorske policije, ki naj iztrebi piratstvo na Sredozemskem morju.

V Tokiju so vznemirjeni zaradi vesti, da je

prispelo v Sanghaj 72 ruskih bombnikov.

Bati se je, da ne bi Kitajci vzeli za smoter

svojih bombnih napadov razna japonska mesta. Zaradi tega so začeli organizirati obrambo v Tokiju in Osaki.

Po italijanskih vesteh

je Mussolinijevo potovanje v Nemčijo v načelu sklenjeno,

ugiba pa se še vedno o dnevu obiska. Najbrže se bo to zgodilo med 23. in 28. septembrom. Potrjuje se tudi vest, da bo Mussolini ob zaključku svojega prvega obiska v Nemčiji prisostvoval vajam nemške vojske. Hitler ga bo sprejel v Berchtesgadenu, toda Mussolini bo obiskal tudi nemško prestolnico.

Mussolini bo najbrž prispel v Nemčijo z letalom, ki bo pristalo v Reichenhaffu, odkoder se bo predsednik italijanske vlade z avtomobilom odpeljal v Berchtesgaden. Kakor poročajo angleške vesti, bo Mussolini ob priložnosti svojega obiska v Nemčiji posredoval med Vatikanom in Nemčijo.

Japonci pošiljajo zmerom nove čete na Kitajsko. Izkrcajajo jih ob obali v bližini Sanghaja pod okrajem Kitajcev. Toda čeprav imajo zelo dobro oborožene in izurjene vojake, vendar

niso dosegli Japonci zadnje dni prav pomembnih uspehov.

Mesta Vusunga, ki je najvažnejša točka bojišča, še niso mogli zavzeti, zadnje dni pa se morajo na nekaterih mestih celo pred Kitajci umikati. Kitajci zalaga z orožjem Rusija in jim je te dni poslala poleg velikega števila najmodernejših bombnih letal tudi precej vojaških strokovnjakov. Vse kaže, da bo vojna zelo dolgo trajala, kar bo imelo slab odmev na Japonskem, kjer so bili prepričani, da bodo spet zasedli kitajske pokrajine skoraj brez boja, kakor so to storili pred nekaj leti.

V Španiji

zasedajo frankovske čete počasi poslednje ostanke santanderske fronte.

Kakor kaže, je vlada opustila misel, da bi ta kos dežele še nadalje resno branila, saj je od vseh strani obdan s Francovimi četami. Na madridski fronti so imele vladne čete lepe uspehe pri Carabanchelu. Prav tako so napredovale na aragonski fronti.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

bi se bil bal škodoželjnih obrazov, in je doma popival.

Žena ga je nekaj časa svarila in mu prigovarjala, naj neha piti, toda vsaka njena beseda je bila bob ob steno. Nič ni zalegla, ali pa je imela celo nasproten učinek. In tako je bil Podbregar dan za dnem pijan, časih že zjutraj.

Za delo se skoraj ni več brigal. Njegove njeve so bile zanemarjene, ker tudi Podbregarica ni mogla vsega opraviti sama. In kmalu je prišel dan, ko je v hiši zmanjkalo gotovine.

Tisti dan je Podbregar prvič vprašal svojo ženo, ali ima kaj prihranjenega.

»Nič, kje naj pa vzamem?« je odvrnila.

»Saj si imela zmerom kakšen stotak,« je dejal.

»Da, toda nekaj sem dala Andreju, ko je šel k vojakom, drugo sem pa porabila za veliko noč. Saj mi ti takrat nisi prav nič dal, čeprav je bilo treba kupiti precej reči.«

»Da, fantu je bilo prav treba dati! V zahvalo za sramoto, ki nama jo je napravil...«

»Kakšno sramoto?« je vprašala Podbregarica.

»Kaj se delaš nevedno? Saj vendar veš...«

»To naj bo sramota?« je rekla njegova žena. Tako so zvenele njene besede, kakor bi se bila čudila njegovim mislim.

»Torej ga tudi ti zagovarjaš?« je vzklik Podbregar.

»Nič ga ne zagovarjam,« je mirno odvrnila žena. »Samo to pravim, da bo ležal tako, kakor si bo postlal. In pravijo, da si ni slabo. Prav pred nekaj dnevi sem slišala govoriti, da se bo oženil na Kačarjevo, če mu ti ne bo

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem živinskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli volji po 4.50 do 5.75, poldebili po 3.75 do 4.85, plemenski volji po 3.40 do 4.75, biki za klanje po 3.30 do 4.50, klavne krave debele po 3.75 do 4.80 Din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari, po 90 do 110, 7 do 9 tednov po 100 do 120, 3 do 4 mesece po 140 do 170, 6 do 7 mesecev po 215 do 340, 8 do 10 mesecev 350 do 440, eno leto stari po 650 do 740 Din, kg žive teže po 6 do 7.50, mrtve teže pa po 9 do 11 Din.

HMELJ. Obiranje je bilo že pretekli teden končano. Tudi nazadnje obrano blago je prvovrstne kakovosti. Kupčija se polagoma razvija in se plačuje za boljše blago 20 do 25 Din, za slabše pa do 20 Din za kg. Četudi prave živahnosti v kupčiji letos še ni, je vendar za naš letošnji pridelek vedno več zanimanja. Nemški odsek Zateškega hmeljarskega združenja poroča, da se je pretekli teden hmelj nakupoval po nespremenjenih cenah od 750 do 1050 češkoslovaških kron za 50 kg.

SADJE. Trgovci so letos plačevali jabolka najprej po 1.50, potem pa po 1 Din za kg. Zdaj pa je zastoj. Pravijo, da leže mnogi vagoni naših zgodnejših jabolk na obmejnih postajah Nemčije, ki jih je uvozna komisija zavrnila kot nezrelo sadje. To je verjetno. Mučilo se je trgovcem in kmetovalcem. Trgovec je menil, da mora priti na trg pred avstrijskimi jabolki, a kmet je želel čimprej priti do denarja.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 3. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 23.95 do 24.09 Din;
1 nemško marko za 17.41 do 17.54 Din;
1 angleški funt za 214.96 do 217.02 Din;
1 ameriški dolar za 43.07 do 43.44 Din;
100 franc. frankov za 161.82 do 163.25 Din;
100 češkosl. kron za 151.43 do 152.54 Din;
100 italijanskih lir za 227.70 do 230.78 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 407.50 Din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 8.40 Din, nemški klirinški čeki pa po 12.93 Din.

Odšel je na dvorišče in hlastno raztrgal ovitek. Takoj se je oddahnil in se srečen nasmešnil. Botra mu je pisala, da je dobil sina in da je Marija vse srečno prestala.

»Hvala bogu!« je šepnil in spravil pismo. Zvečer je dolgo premišljal, kaj naj stori. Ali naj poskusi dobiti dopust? Morda se mu bo posrečilo. Potem pojde k Mariji. Iz domače vasi si bo priskrbel vse potrebne listine in se bo oženil z Marijo, vzlic domačim in vzlic vsem govoricam. To bo najpametnejše. In demov sploh ne pojde. Kaj pa naj tam počne? Oče je takšen, da z njim ni mogoče izpregovoriti pametne besede. Potem naj on le stori kar koli. Kaj mu je do doma, če bi mu ta dom pomenil peklo?

In res je drugi dan poskušal srečo. Stopil je k svojemu poveljniku, ki je bil Slovenec, in mu vse povedal. Ta mu je obljubil svojo pomoč. Seveda, če bo mogoče. V nekaj dneh mu bo že lahko povedal. Govoril bo z zdravnikom, ali se bo dal dobiti bolniški dopust za kakšne dni tedne...

Tudi v Zabukovju se je kmalu razvedelo, da je Marija porodila. Prej bi bilo to ostalo morda prikrito, če rpa je Marijo slučajno odkrila potovka, se je ves svet začel zanimati zanjo, in nekajkrat so šli radovedni posamezniki samo zaradi tega v sosedno vas, da bi bili zvečeli, kaj je s Kačarjevo Marijo.

Po ovinkih je prišla novica tudi Podbregarju na uho. Ko jo je zvedel, je prebledel, potem pa je zaklel. Kar se je pri Kačarjevih tako sporekel, da ga je hlapec vrgel čez prag — tudi ta dogodek ni ostal brez priče — se je le malo kazal na vasi. Držal se je doma, kakor

ničesar čal. In če je njegova botra vzela Kačarjevo pod svojo streho, je prav verjetno, da je svoje posestvo namenila Andreju. Vsaj meni se tako zdi...

Podbregar je molčal. Zdelo se mu je, da je zapuščen od vseh, da ga je še žena izdala. Dolgo je godrnjal sam pri sebi, potem pa je odločno vstal in rekel:

»Po meni ne dobi niti beliča. Naša hiša ni za Kačarjeve ljudi...«

»Saj je sam rekel, da ničesar ne mara,« je mirno odvrnila žena. »In če je tako, je pač najbolje, da molčiš in puščiš, naj dela, kar hoče...«

»Toda meni se bodo ljudje smejali. Ne pozabi tega!«

Oh, kako si je želel, da bi mu bila dala žena prav, da bi ga vsaj poskusila razumeti. Toda tega ni pričakal.

»Hm, kaj se ti hočejo smejati! Miren boji in nikari stvari ne mešaj. Smejali se ti pa bodo, da, če boš rogovlil in se zaganjal v nekaj, kar se ne da popraviti.«

»Pisal bom Andreju...«

»Kaj boš pisal? Saj ti ne bo odgovoril, kakor ti že zadnjič ni.«

Zdaj Podbregar ni mogel ničesar več reči. Dobro se je zavedal, da ima žena prav. Njega ne bo nihče vprašal za svet in nihče ne bo od njega ničesar zahteval. Zato je najbolje, da molči.

In to ga je najbolj bolelo. Sma je imel, zanj je delal in mu skušal ustvariti življenje brez težav, povečal je svoje imetje iz majhne kmetije v velik grunt, zdaj pa sin zametava vse, kar mu je bil namenil. In vse to zaradi ženske, ki ga je zaslepila...

(Dalje)

Sejmi

12. septembra: Črmošnjice, Loka pri Žusmu;
 13. septembra: Dobova pri Brežicah (za blago in živino), Vinica, Loški potok, Jezero, Veliko Mraševo, Loka pri Zidanem mostu, St. Vid pri Stični, Breg pri Ptuj, St. Janž pri Dravogradu, Šmarje pri Jelšah;
 14. septembra: Golobinjek, Petrovče, Vitanje, St. Janž pri Krškem, Smartno pri Litiji (Javorje), Ščavnica (samo za živino) Žužemberk;
 15. septembra: Pletenje;
 16. septembra: Dobrna, Sv. Lenart pri Laškem, Rakek;
 17. septembra: Kapela pri Brežicah, Boštanj, Ljutomer.

Drobne vesti

= **Potreba sladkanja letošnjih vinskih mostov.** Stanje vinogradov je bilo letos precej zadovoljivo, le skrajno neugodno vreme v drugi polovici meseca avgusta je slabo vplivalo na razvoj grozdja. Mokrota je povzročila, da so začele že gniti nekatere sorte, kakor beli burgundec, silvanec in druge. Le sončno vreme septembra in oktobra lahko popravi, da bo letošnji vinski pridelek kakovostno dober. V nasprotnem primeru pa bo treba z dodatkom sladkorja mošče izboljšati. Na vsak način pa bo to potrebno tam, kjer je toča v teku poletja trsje poškodovala. Zaradi tega prosijo Vinarsko društvo odločilna oblastva že zdaj, da pravočasno omogočijo vinogradnikom dobavo trošarine prostega sladkorja. Pri lanski uporabi trošarine prostega sladkorja so imeli namreč vinogradniki težkoče, ker so sladkor dobili prepozno, pa pozneje dodani sladkor ni več povrel. Da bi pa uporabljali vinogradniki sladkor, ki se prodaja v trgovini, ni misliti, ker to sedanje vinske cene docela onemogočajo.

= **Hmelj v Vojvodini je uničila peronospora.** V Baškem Petrovcu, ki je središče hmeljskega okoliša, kupčija še docela miruje. Kakor zatrjujejo, hmeljarji, več kakor polovico hmelja sploh niso obrali, ker ga je uničila peronospora. Nekateri hmeljarji so svoje vzorce poslali na Češkoslovaško in zahtevali 15 Din za kilogram, njihove ponudbe pa so bile odklonjene. Letos so vojvodinski hmeljarji vrhu tega še precej povežali svoje nade, in sicer na 2428 oralov nasproti 1900 v lanskem letu. Od tega je le malo nasadov, ki so jih s pridnim škropljenjem rešili perono-

spore. V teh nasadih je pridelek dober, vendar po količini majhen.

= **Povišanje prispevkov za javne borze dela.** Po dosedanji naredbi iz leta 1932. je bila predpisana doklada za javne borze dela v višini 3.6% enodnevne zavarovane meзде, kar je takrat predstavljalo 10% bolniškega prispevka (36% enodnevne zavarovane meзде). Po novi naredbi pa se od 1. t. m. za javne borze dela pobira prispevek v višini ene petine ali 20% bolniškega prispevka. Bolniški prispevek pa znaša zdaj 42% enodnevne zavarovane meзде. Doklada za borzo dela torej poviša od dosedanjih 3.6 na 8.4% enodnevne zavarovane meзде in znaša povišanje 133 odstotkov.

= **Sedem novih podružnic Narodne banke.** Podpredsedstvom prvega viceguvernerja Narodne banke dr. Jovana Lovčevića je bila te dni seja širšega upravnega odbora Narodne banke, ki je predvsem razpravljala o vprašanju ustanovitve novih podružnic. Sklenjeno je bilo, da se ustanovijo podružnice v Kragujevcu, Zajčaru, Kosovski Mitrovici, Leskovcu, Slavonskem Brodu in Karlovcu. Ustanovitev mora odobriti še finančni minister, ki je šele nedavno odobril ustanovitev podružnic v Užicu. Tako bo Narodna banka dobila vsega sedem novih podružnic in bo skupno število podružnic naraslo od 21 na 28.

= **Uradni tečaj za september.** Finančni minister je za september določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleonder 298.50 Din, 1 zlata turška lira 339.70, 1 angl. funt 238, 1 ameriški dolar 43.25, 1 kanadski dolar 43, 1 nemška marka 13.50, 1 poljski zlot 8.17, 1

Ni uspešne nege
 lepote brez
 dobrega mila

ELIDA
 MILA

ELIDA CVETIČ MILO
 posebno blago in učinkovito
 čudovitega vonja

avstr. šiling 8.40, 1 belga 7.28, 1 peng. 8.60, 1 brazilski milrajs 2.80, 1 egiptski funt 240, 1 urugvajski pezos 23, 1 argent. pezos 13, 1 čilski pezos 1.35, 1 turška pap. lira 34.75, 100 albanskih frankov 1420, 100 franc. frankov 180, 100 švic. frankov 1000, 100 ital. lir 227, 100 hol. goldinarjev 2386, 100 Bolg. levov 45, 100 rum. lejev 32, 100 danskih kron 962, 100 švedskih kron 1112, 100 norv. kron 1083, 100 španskih pezet 280, 100 češkosl. kron 151, 100 finskih mark 95.30, 100 letonskih latov 812 Din.

= **V banovinsko kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu se sprejme še nekaj učencev v letno in v zimsko šolo.** Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po pet mesecev, in bo to zimo I. tečaj, drugo zimo pa II. Pbu se začne v začetku novembra. Vsi učenci stanejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev; ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje za letno ali pa zimsko šolo, kolkovane z banovinskim kolekom za 10 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu takoj. V prošnji je brezpogojno navesti točen naslov in pošto. Prošnji je priložiti: krstni list, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nramnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek za 4 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, in obvezno izjavo staršev ali varuha (banovinski kolek 4 Din)

9. Maščevalci iz Indije

Arthur Conan Doyle:

Ob 21. uri je pihal še hud veter, ob 22. se je veter spremenil v vihar in pred polnočjo je že divjal najstrašnejši orkan, ki sem ga kdaj doživel na tem obrežju, često deležnem hudih ur.

Sedel sem nekaj časa v stanovanjski sobi in poslušal vreščanje in tuljenje burje in klopotanje kamenčkov, ki jih je metal vihar v naša okna. Grozotni orkester narave je igral svojo prastaro pesem, v katero so se vmešavali globoki bas kipečih morskih valov, trepetajoči glasovi ptičev hudournikov in neprijetno praskljanje trgajočih se skodel.

Enkrat sem za trenutek odprl okno, toda povenodjen dežja je takoj pljusknila v sobo in veter je vrgel kup mokre morske trave vanjo, tako da je padla na mizo. Komaj sem mogel zapreti okno.

Sestra in oče sta šla v svoji sobi, a mene moje misli niso pustile spati. Zato sem obedel pri tlečem ognju sobne peči in kadil pipo.

Kaj se zdajle dogaja v dvoreu? Kaj misli Gabriela o hudi uri? Kako učinkuje vihar na starega moža, ki vsako noč tava po hodnikih in sobah stare zgradbe? Ali so mu busneče prirodne sile dobro došle, ker so tako zelo podobne njegovim lastnim viharim občutkom?

Se pet dni je do dneva, ki bo pomenil krizo v njegovem življenju, kakor so mi rekli. Ali morda smatra to nenadno neurje

za znanilca skrivnostne usode, ki mu grozi?

O vsem tem in še o drugem sem razmišljal, ko sem sedel pred tlečimi kosi premoga, dokler niso ti počasi dogoreli in me je mrzli nočni zrak opomnil, da je čas za počitek.

Spal sem bil nekaj ur, ko sem se zbudil zaradi močnega tresenja za rame. Vzdignil sem se v postelji in videl pri slabi luči, da je moj oče stal pred menoj napol oblečen.

»Vstani, vstani!« je vzkliknil razburjen. »Velika ladja je v zalivu nasedla in ubogi ljudje bodo vsi utonili. Pojdiva, da vidiva, kaj se da napraviti.«

Dobri stari mož je bil videti silno vznemirjen in nestopen. Skočil sem iz postelje in hitro vrgel nase nekaj obleke, ko je zamolkel tresk preglasil tuljenje, viharja in grmenje kipečih valov.

»No, vidiš, že spet!« je vzkliknil oče. »To je njihov signalni top. Ubogi dečki! Jameson in ribiči so že dol. Obleci delovno suknjo. Pojdiva, pojdiva, vsaka sekunda lahko stane eno človeško življenje!«

Odhitela sva skupaj in se v družbi s kakšnim ducatom prebivalcev iz Branksomeja borila z vetrom na poti k obrežju.

Vihar je bil morda še hujši kakor prej. Tulilo je okoli nas, kakor bi se bil preselil pekel na zemljo. Tako strašna je bila moč burje, da smo se morali z ramami upirati vanjo in se tako rekoč vrtati skozi njo, a med tem nam je bičala pesek v obraz.

Bilo je prav toliko svetlo, da smo razločevali po nebu se podoče oblake in belo peno kipečih valov. Preko tega je bilo vse črno kakor v rogu.

Stali smo do gležnjev v blatu in morski travi, zaklanjali oči z rokami in prežali v temino. Zdelo se mi je, da sem slišal proseče in prestrašene človeške glasove, toda spričo besnenja prirode je bilo nemogoče razločevati glasove drugega od drugega. Zdajci je posvetila luč v neurje in v naslednjem trenutku je divji blesk signalne luči kričeče osvetlil obrežje in od nevihte bičani zaliv, sredi katerega se je pokazal prizor, da mi je srce zastalo.

Ponesrečena ladja je stala sredi zloglasne Hanselove sipine in se tako močno nagibala, da sem lahko videl vse krovne deske. Takoj sem prepoznal ladjo, ki sem jo bil zjutraj opazoval v kanalu; in Union Jack, narobe prabit na razbitem koncu zadnjega jambora, je kazal na angleško ladjo.

Vsi jadrski drogi in jadrski povodeci, vsi zvižajoči se konci vrvi so se jasno in razločno videli v bleščeči luči, ki je žarela z najvišjega dela sprednjega krova. Na oni strani ladje, zapisane poginju, so se premikale proti ladji dolge, valeče se črte črnih valov brez konca in kraja, neutrudno, vsaka z jeznim penastim grebenom na glavi. Ko so prihajale v območje luči, so na videz dobivale še večjo moč in divjale še besneje naprej, dokler niso rjeveč in treskajoč planile na svoje žrtve.

Razločno smo videli deset do dvanajst preplašenih mornarjev, ki so obračali proti nam svoje blede obraze in proseč vzdigovali roke. Naša prisotnost je očitno poživila upanje na rešitev, čeprav je bilo jasno, da so njih čolni

za one, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkratu se preišče njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda. Celotna oskrbnina znaša do nadaljnjega mesečno 300 Din. Vendar pa dovoljuje banska uprava potrebnim znižanje po njih premoženjskih in družinskih razmerah, tako da se giblje oskrbnina med 25 in 300 Din mesečno, kar se plačuje mesečno naprej. Prosilci za omenjeno znižanje morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Domače novosti

* **Evropski novinarji na novinarski razstavi in na Bledu.** Skupina odličnih novinarjev iz raznih evropskih držav je te dni posetila novinarsko razstavo na ljubljanskem velesejmu in se o njej zelo laskavo izražala. Iz Ljubljane so se odlični gostje napotili na Bled. Vsi so bili polni hvale o lepotah naše domovine. Na Brdu je Nj. Vis. knez namestnik Pavle sprejel v avdienci predsedstvo Mednarodne zveze novinarskih agencij. Sprejeti so bili predsednik zveze Andre Menon, glavni ravnatelj Havasa iz Pariza, podpredsednik Murray, glavni ravnatelj Reuterja iz Londona, Meyer, predsednik in glavni ravnatelj nemškega poročevalskega urada iz Berlina, Morgagni, predsednik in glavni ravnatelj agencije Stefani iz Rima, in častni predsednik kongresa dr. Svetislav Petrović, ravnatelj agencije Avale.

* **Naši železničarji na poti v Pariz.** Pretekli teden se je odpeljalo v štirih vagonih z brzovlakom iz Ljubljane 125 železničarjev na svetovno razstavo v Pariz. Izlet je organiziral višji kontrolor g. Bruno Parma. Z izletniki potuje tudi predsednik ljubljanske oblasti uprave Združenja železniških uradnikov, inspektor g. Jenko. Izletniki so dobili posebne znake, lične vozne rede in celoten

opis potovanja, ki ga je sestavil g. Jenko. Največ je med njimi Slovencev. Peljali so se preko Avstrije in Nemčije, kjer so si ogledali v Düsseldorfu razstavo »Vstvarjajoči narod«. V Parizu ostanejo pet dni, potem se bodo pa vračali preko Švice in Italije. V Švici se ustavijo v Zermattu, v Italiji pa v Milanu in Benetkah. Potovanje bo trajalo 15 dni.

* **Šolski upravitelj Ivan Lukman je umrl.** V Mariboru je umrl 3. t. m. odlični vzgojitelj in šolnik in neutrujen delavec na gospodarskem področju, bivši upravitelj III. deške narodne šole v Mariboru g. Ivan Lukman. Pokojnik se je mnogo udeleževal v gospodarskih organizacijah, zlasti pa na vrtnarsko-sadjarjem in čebelarjem področju. Služboval je dolgo vrsto let v Šoštanju, kjer je bil močno priljubljen. Leta 1922. je nastopil učiteljsko mesto na III. deški narodni šoli v Mariboru in l. 1925. je prevzel vodstvo tega zavoda. Pokojnik je bil vrl Sokol in vzoren naprednjak. Bodi mu ohranjen časten spomin, njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

* **Vsedržavni shod planinskih društev** se je začel v nedeljo v Novem Sadu. S shodom je združena fotografska razstava planinskih slik, ki bo pokazala najboljša dela naših fotoamaterev. Na planinski razstavi je 600 izbranih slik planin iz vse Jugoslavije. Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije je imela lani včlanjenih 11 društev s 118 podružnicami, skupaj 27.957 članov. Včlanjena društva imajo 138 planinskih domov, koč in zavetišč. Po številu članstva je najmočnejše Slovensko planinsko društvo v Ljubljani, ki ima 7544 rednih članov in 2570 omladincev, skupaj 10.114. Hrvatsko planinarsko društvo v Zagrebu ima 6927 rednih, 410 ustanovnih članov in 148 omladincev, skupaj 7485.

* **Regulacija Savinje zagotovljena.** Ministrstvo za javna dela je odobrilo ponudbo tvrde Nasimbeni iz Maribora kot najnižje ponudnice za regulacijo Savinje v tretji etapi za znesek 2.22 milijona dinarjev. Ministrstvu za javna dela so bili te dni predloženi v odobritev tudi načrti za regulacijo Savinje v četrti in peti etapi. Peta etapa bo obsegala ozemlje do prvega železniškega mostu pod Celjem. Tehnično vodstvo za izdelavo načrtov o regulaciji Savinje v Celju je torej pravočasno izvršilo vsa pripravljala dela in tako s te strani ne bo nobenih zadržkov za nadaljnjo regulacijo reke. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek, ki je zaradi te zadeve ponovno posredoval v ministrstvu za javna dela, je dobil tudi zagotovilo, da se bodo predloženi na-

črti za regulacijski dela v četrti in peti etapi pravočasno obravnavali in odobrili.

* **Narodna odbrana je dobila komisarja.** Uprava policije v Beogradu je objavila: V zadnjem času je Narodna odbrana ponovno prekoračila s svojim ravnanjem in delovanjem svoje delovno območje, ki ga odreja družvena pravila. Delala je celo proti smotrom in namenom te ustanove. Uprava mesta Beograda je na podlagi teh dejstev kot pristojno nadzorno oblastvo s svojim odlokom od 2. septembra odredilo, naj se predsedstvo, osrednji odbor, plenum in nadzorni odbor Narodne odbrane takoj razrešijo dolžnosti, za komisarja pri tem udruženju, ki bo opravljal posle predsedstva, osrednjega odbora, plenuma in nadzornega odbora do izvolitve nove uprave, je pa imenovala upokojenega divizijskega generala Miloša Mihajlovića. Ta sklep je bil takoj izvršen in komisar Mihajlović je še tega dne prevzel svojo dolžnost.

* **Čudna zidava ceste na Jamnik.** Mnogo se govori v zadnjem času v cesti, ki so jo začeli graditi na Jamniku. Kdo prav za prav gradi in s čigavim denarjem? Tudi načrt ceste ni znan. Povod začetku gradnje je bila brezposelnost Jamničanov, Kroparjev in drugih okoličanov. Začela se je gradnja z 10.000 Din. Ko so se redki tisočaki posušili, je bilo delo spet končano. A kaj bo zdaj? Če ne bo pomoči, bo ves doslej uporabljeni denar za vržen brez koristi.

* **Smrt najstarejšega kozjanskega tržana.** V Kozjem je preminil g. Vrtovec Anton, višji sodni oficial v pokoju. Štel je 81 let. Z njim je legel v grob najstarejši tržan. Kot sodni uradnik je služboval v Kozjem, in to ponovno, potem v Šmarju pri Jelšah, v Mokronogu in Mariboru. Po upokojitvi pa se je stalno naselil v Kozjem. Bil je svojetasno član kozjanskega občinskega odbora in podžupan. Z njegovo pomočjo je prišla občina pred več desetletji iz nemškutarskih v slovenske roke. Kot podžupan je opravljal brezplačno tajniške posle pri občini in tudi tajniške posle pri Okrajni hranilnici. Tudi kot upokojenec je bil dvakrat voljen v občinski odbor. Vedno v naprednih vrstah ni poznal oklevanja. Blag mu spomin, preostalim odkrito sožalje!

* **Nezadovoljstvo med mačkovci čedalje bolj narašča.** Zdaj pa zdaj se oglašajo razni voditelji Hrvatske seljačke stranke s svarili somišljenikom, naj ne sedajo na lim« spletkarjem in razširjevalcem vesti, ki skušajo za-

pri nesreči popadali v morje ali pa se tako pokodovali, da so postali nerabni.

Ti mornarji pa niso bili edini nesrečniki na ladji.

Na zadnjem krovu so stali trije možje, ki so bili videti druge narodnosti in drugega značaja kakor naši, na pomoč proseči mornarji. Naslanjajoči se na razbito ograjo so tako mirno govorili med seboj, kakor bi o smrtni nevarnosti, ki jim je grozila, ne vedeli prav ničesar.

Ko je padel nanje svit signalne luči, smo z obrežja lahko videli, da so ti mirni in ravnodušni tujci imeli na glavah rdeče fese. Njihovi obrazi so izdajali vzhodne ljudi.

Imeli pa smo malo časa, da bi ugotavljali vse podrobnosti. Ladja se je prehitro razbila, in nekaj je bilo treba storiti za rešitev premočenih ljudi, ki so nas prosili za pomoč.

Najbližji reševalni čoln je bil v Luceškem zalivu, deset milj oddaljen. Toda mi smo vendar imeli tu svoj lasten, širok, prostoren čoln in dovolj pogumnih ribičev.

Kakšnih šest nas je planilo k veslom, a drugi so nas odrinili. Začeli smo borbo s šumečim vodovjem. Večkrat so nas veliki valovi vrgli nazaj, a počasi smo vendar začeli manjšati razdaljo med našim čolnom in ladjo.

Kazalo pa je, kakor bi bil ves naš trud zaman. Ko nas je eden izmed valov vzdignil v višino, sem videl, kako je orjaški val sledil vsem drugim valovom kakor pastir svoji čredi in naposled planil na ladjo. Z oglušujočim treskom je počila ladja tam, kjer ji je grozni, žagasti hrbet Hanselove sipine prežagal trup.

Zadnji krov z zlomljenim zadnjim jamborom in tremi vzhodnjaki se je potopil v glo-

boko vodo in izginil, med tem ko se je prednja polovica, ki je obdržala nevarno ravnotežje, začela brez moči zibati. Glasovi groze so zadoneli proti nam in odjeknili na obrežju, toda dobrohotna božja previdnost jih je obdržala nad vodo, dokler se nismo preborili do njih in rešili vse moštvo.

Komaj smo na povratku napravili polovico poti, ko je drugi veliki val razbiti sprednji del ladje pometel s sipine in z ugasitvijo signalne luči zakril našim očem zadnji del divje žaloigre.

Naši prijatelji na obrežju so nam čestitali in nas glasno hvalili. Pozabili tudi niso izreči rešencem dobrodošlico.

Bilo jih je trinajst. Vsi so bili potrti, le kapitan, utrjen, krepek možak, se dozdevno ni mnogo razburjal. Rešence smo razdelili po kočah, a večina je šla z nami v Branksome, kjer smo jim dali suhih oblačil, kolikor smo jih imeli, in jih pred kuhinjskim ognjiščem pogostili s pivom in govejim mesom.

Kapitan, čigar ime je bilo Meadows, je stisnil svojo okorno postavo v eno izmed mojih oblek in je prišel v našo stanovanjsko sobo, kjer je mojemu očetu in meni pripovedoval поблиže okolnosti ladijske nesreče.

»Če ne bi bilo vas in vaših pogumnih dekčkov,« je rekel in se mi nasmehnil, »bi zdaj ležali globoko v morju. Kar se 'Belinde' tiče, je bila preperela, stara škatla in dobro zavarovana. Ne lastnik in ne jaz se ne bova jokala za ladjo.«

»Bojim se,« je dejal žalostno moj oče, »da ne bomo vaših treh potnikov več videli. Pustil sem nekaj ljudi na obrežju, če jih morda morje vrže na kopno. Bojim se, da ni več

upanja. Videl sem, kako so se potopili, ko je ladja počila.«

»Kdo so bili?« sem vprašal. »Nikdar ne bi bil verjel, da so kakšni ljudje spriči tako strašne nevarnosti lahko tako hladnokrvni.«

»Kakšni ljudje so to bili,« je odgovoril kapitan zamišljeno kadeč pipo, ni lahko reči. Naše zadnje pristanišče je bil Kurrachee v severni Vzhodni Indiji. Tam smo jih vzeli na ladjo kot potnike za Glasgow. Rem Sing se je imenoval najmlajši, edini, s katerim sem stopil v stike. Vsi trije so bili videti mirni, skromni gospodje. Natančneje jih po njihovih razmerah nisem izpraševal, sodim pa, da so bili španski trgovci iz Hyderabad, ki so jih poslali klical v Evropo. Nisem mogel razumeti, zakaj sta se jih bala moštvo in celo krmilar, ki bi moral imeti več razuma!«

»Bali so se jih?« sem presenečen vzkliknil. »Da! V glave jim je šinila nekaka neumna misel, da so bili tujci nevarni ladijski tovariši. Nedvomno zdajle moji mornarji v kuhinji soglašajo v tem, da so naši trije potniki krivi vse nesreče.«

Pri teh kapitanovih besedah so se odprla vrata in vstopil je krmilar, dolg možak z rdečo brado.

Po nekaj besedah hvaležnega priznanja naše gostoljubnosti si je postavil stol pred sobno peč in si začel greti svoje velike, rjave roke ob ognju.

»Kaj mislite zdaj, kapitan Meadows?« je rekel potem pogledavši svojega predstojnika. »Ali vas nisem svaril, da nikar ne jemljite onih črnuhov na ladjo?«

Kapitan se je naslonil na stolov hrbet in se prisrčno zasmel.

nesti neslogo v hrvatske narodne vrste«. Ta svarila so postala posebno številna, odkar je doznala javnost za napade zagrebške »Danice« na dr. Mačka in njegovo vodstvo. Zdj se je oglašil z uvodnikom tudi »Hrvatski dnevnik«, ki kliče na križarsko vojno »proti zaplotniškemu sovražniku, ki se poskuša vtihotapati v naše domove in porušiti naša ognjišča. Največji sovražnik slehernega naroda je dvom v uspeh borbe. Naši sovražniki poskušajo zasejati med nami čim več bacilov dvoma, da bi nas tako zastrupili in uničili. Preko svojih odposlancev nam šepetajo, da je naša borba brez smisla, ker je brez upov na uspeh. Ti ljudje ne govore glasno, ker se boje javnosti. Zato pa tem bolj goreče pripovedujejo razne izmišljotine in rušijo ugled in zaupanje v naše najbolj izpostavljene voditelje. Ljudstvo jim sicer ne verjame, toda budno moramo paziti, da njihovo seme ne bo pognalo.« Tako piše Mačkov »Hrvatski dnevnik« in s tem med vrstami pove, da nezadovoljnost med mačkovi nevarno narašča.

* **Prvi staroslovenski grobovi v Ljubljani.** Že marsikateri obiskovalec narodnega muzeja v Ljubljani je z žalostjo ugotovil, da je ostalina, ki so nam jo zapustili stari Slovenci, v primeri z zapuščino Ilirov in Keltoz skoro neznatna. Nekaj grobov v Bohinjski Srednji vasi, na Bledu, v Črnomlju, v Mengšu in Kranju je skoro vse, kar so nam na bivšem Kranjskem zapustili naši predniki iz dobe, ko so se naselili na današnjem slovenskem ozemlju. Te dni je pa Narodni muzej zabeležil najdbo, ki ji za enkrat niti ne moremo zadosti visoko oceniti pomena za našo spomeniško in zgodovinsko kulturo. Ko so kopali jarek za novi kabel za cerkev sv. Petra v Ljubljani, so delavci ob vzhodni steni zakristije našli na kosti, ki nam jih žal niso ohranili, ki pa so čisto gotovo ostanke grobov. Ob tej priliki so bili najdeni štirje bronasti predmeti. Dva izmed njih sta uhana iz brnaste žice, odnosno pločevine. Eden od njiju je izredno dobro ohranjen. Po vsej verjetnosti pripadajo grobovi, iz katerih so prišli na dan ti štirje važni predmeti, časa okoli 9. in 10. stoletja po Kristu in dokazujejo, da je ljubljansko mesto naše prednike že v tej davni videlo in poznalo.

* **Slovenska pevška prireditev v Škofičah prepovedana.** Za 8. t. m. je bila nameravana v Škofičah slovenska prireditev, pri kateri bi sodelovalo šest pevskih zborov in sedem tamburaških društev. Prireditev je bila zamišljena kot manifestacija slovenske koroške pe-

sni. »Koroški Slovenec« pa zdaj poroča: »Pevska in tamburaška prireditev v Škofičah, določena za popoldne na dan Male Gospojnice, se zaradi nepredvidenih težkoč ne bo vršila. Novi termin prireditve z istim sporedom javimo v doglednem času. Pevce, tamburaše in vse prijatelje našega kulturnega življenja prosimo še nadaljne discipline in naklonjenosti.« Te nepredvidene težkoče seveda niso nič drugega kakor prepoved prireditve.

* **Prepovedan socialistični shod v Zagorju.** Mariborska »Delavska politika« objavlja odlok sreskega načelstva v Litiji, s katerim je bil prepovedan javni sestanek socialistov v Zagorju. Na sestanku je hotel predavati Viktor Eržen o stališču jugoslovenskih socialistov v sedanjem političnem, gospodarskem in socialnem položaju v Jugoslaviji. V odloku pravi sreski načelnik, da ni mogel vzeti na znanje prijave socialistov za prireditev javnega sestanka glede na javni mir in red.

* **O protizakonitih letakih.** »Delavska politika« dne 1. t. m. piše: »Beogradska »Samouprava« sumniči, da poravnava stroške za protizakonite letake (v vprašanju konkordata in notranje politike) inozemstvu. Mogoče je to. Vest v tej obliki pa je podtikanje. Tako podtikanje, če je podtikanje ali ne, ni vzgojno. Državljeni imajo različna mnenja, zdrava in nezdrava, in če teh ne morejo zakonito povedati, jih pripovedujejo nezakonito. V tem primeru pa obstoji tudi nevarnost, da slabi elementi ali inozemstvo zlorablja nezakonitost ter napravljajo večjo zmedo in opasnost kakor zakonito razmotrivanje o vprašanih, ki nekaterim niso všeč. Pravi vzrok »razkranjanju« po nezakoniti poti doma ali v inozemstvu je pomanjkanje svobode.«

* **Najdeno utopljenčevo truplo.** Drava pri Središču je nedavno naplavila truplo neznanega moškega, ki je ležalo v vodi že najmanj tri tedne. Utopljenec je bil srednjih let in močne postave. Bil je najbrž splavar ali delavec. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja. Zato je najbolj verjetno, da se je utopljenec pripetila nesreča. Kdo je utopljenec, ni znano. Pokopali so ga v Središču.

* **Mladiči rekruti,** ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pokoj, koncesionirana pi-

sma, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* **Priporočamo vam vpis hčerke ali sina v enoletno trgovsko šolo Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobrnska cesta 15.** Ta zavod je potrjen od ministrstva in daje v enoletnem trgovskem tečaju izobrazbo za vsakovrstno pisarniško službo v trgovskih, industrijskih podjetjih, pri odvetnikih, notarjih itd. Pišite po nova šolska naznanila in brezplačna izvestja. Šolsko leto se začne 14. septembra.

* **Sprejem v podčastniške šole.** Artilerijska podčastniška šola v Čupriji, Inženjerska podčastniška šola v Mariboru, starost od 19 do 21 let, Pomorsko vazduhoplovna, starost od 18 do 20 let, Vazduhoplovna podčastniška v Novem Sadu, starost od 17 do 21 let, Strojna mornariška od 15 in pol do 18 in pol leta. Strokovna mornarska od 18 do 20 let in Vojno-godbena v Vršču od 14 do 16 let starosti. Pojasnila se dobe pri Peru Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti kolek ali znamko za 6 din za odgovor.

* **Medved pod Mokrico.** Stari medved, ki že nekaj let samotari po Kamniških planinah, odkar mu je graščak z Brda na Menini ustrelil družico, je tudi letos ostal zvest bistriške kotu. Menine že dve leti ne obiskuje več. Lani so se mu posebno priljubile ovce, ki jih pase Suhadolnik pod Grintovcem nad Korkrsko dolino. Letos si je kosmatinec spet zaželel slatne jagnjetine iz Suhadolnikove stajle. Presenetil je nič hudega slutečo čredo in pobil dve najlepši ovci. Dve žrtvi pa mu nista bili dosti. Zamahnil je s težko šapo še po tretji in ji z zamahom iztrgal šop volne s kožo. Preplašena ovca pa je v strahu za življenje skočila čez skalo in bežala, dokler se ni vsa izčrpana zgrudila pod Mokrico. Tu jo je našel pastir in jo negoval cel teden, da si je opomogla. Po obisku pri Suhadolniku pa se je medved napotil na Kamniško sedlo, kjer kar mrgoli meketajoče drobnice. Na široki polici pod Brano si je poiskal žrtev in pastirji so te dni našli ostanke njegove pojedine.

* **Gospodarsko poslopje je zgorelo.** Predzadnje nedelje je okrog opoldneva začelo goriti gospodarsko poslopje posestnika Antona Pichlerja na Plitvici. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Apač in Gornje Radgone, katerim je uspelo omejiti požar le na gorečo zgradbo. Govori se, da je bil požar podtaknjen. Pichler je bil zavarovan le za majhen znesek.

»Ali nisem rekel?« je vzkliknil kapitan proti nam. »Ali vam nisem rekel?«

»Lahko bi se bilo zgodilo kaj hujšega,« je pripomnil krmilar užaljeno.

»Ali mislite, da so nesreče krivi vaši nesrečni potniki?« sem vprašal.

Krmilar je debelo pogledal.

»Zakaj nesrečni?«

»Ker so zanesljivo utonili,« sem resno odvrnil.

Nejeverno je začel vihati nos in si je dalje grel roke.

»Takšni ljudje nikdar ne utonejo,« je dejal čez nekaj časa. »Njihov oče, vrag, jih varuje. Ali ste jih videli, kako so stali na zadnjem krovu in si zvijali cigarete, ko se je zlomil zadnji jambor in razbil reševalne čolne? To je bilo zadosti zame. Prav nič se ne čudim, da vi, kopne podgane, tega ne razumete, toda kapitan, ki je živel na morju, odkar je bil dobro izhodil, bi že moral vedeti, da sta maček in svečenik najnevarnejši tovor, ki ga vzameš na ladjo. Če je že krščanski svečenik nevaren, je poganski še petdesetkrat bolj. Verujem še v staro vero. Bog me ne kaznuj!«

Moj oče in jaz se nisva mogla vzdržati smeha zaradi nepravovernega načina, kako se je raskavi mornar priznal za pravovernega kristjana. Kakor je kazalo, je krmilar svoje trditve mislil resno, zakaj pripravljal se je, da bi svoje stališče branil.

»V Kurracheju sem vas svaril takoj, ko so prišli,« je rekel očitačo kapitanu. »Imel sem tri budistovske indijske mornarje stražnike. In kaj so ti storili, ko so se možaki vkrkali? Na trebuhe so legli in so si ribali nosove

po deskah. Take časti bi ne izkazovali niti admiralu kraljeve mornarice. Ti črnuhi so vedeli, kakšni ljudje so prišli na ladjo. Tudi jaz sem takoj zavohal, ko sem videl indijske mornarje ležati na obrazih. Pozneje sem jih vprašal, zakaj so to storili, pa so mi odgovorili, da so naši trije potniki svetniki. Vi sami ste to slišali.«

»V tem vendar ni nič hudega, Hawkins,« je dejal kapitan Meadows.

»Ne vem,« je odvrnil krmilar. »Krščanski svetnik je tisti, ki je Bogu najbližji, a najsvetejši črnuh je po mojem mišljenju tisti, ki je najbližji vragu. Potem ste tudi sami videli, kapitan Meadows, kako so se vsi trije med vožnjo obnašali. Brali so knjige, ki so bile pisane na lesu, ne na papirju, in so sedeli vso noč skupaj na zadnjem krovu in zlobudrali. Zakaj so imeli svoj morski zemljevid in si vsak dan načrtavali ladjino pot?«

»Ali so res to delali?« je vprašal kapitan. Krmilar je vneto prikimal.

»Seveda! Tega vam samo zato nisem povedal, ker ste se za vsako reč smejali. Imeli so svoje instrumente. Kdaj so jih uporabljali, ne vem, toda vsak dan ob dvanajsti uri so izračunali zemljepisno dolžino in širino in so načrtali položaj ladje na morskem zemljevidu, ki je bil pritrjen na mizi v njihovi kajuti. Jaz in strežnik sva to videla.«

»Ne vem, kaj iz tega sklepate,« je nadaljeval kapitan, »čeprav priznam, da je vse zelo čudno.«

»Še nekaj čudnega vam bom povedal,« je nadaljeval krmilar poudarno. »Ali veste za ime zaliva, kjer smo se ponesrečili?«

»Naši dobri gostitelji so mi povedali, da

smo na obrežju wigtownske grofije,« je odgovoril kapitan, »a imena zaliva še nisem slišal.«

Krmilar se je malo nagnil in krepko pogledal kapitana.

»To je Kirkmaidenski zaliv!« je dejal resno.

Če je bil pričakoval, da se bo kapitan Meadows začudil, se mu je to v polni meri posrečilo. Presenečenje je kapitanu za več minut vzelo besedo.

»To je res čudno,« je rekel naposled in se obrnil proti nam. »Naši potniki so nas takoj v začetku potovanja povpraševali, ali poznamo zaliv s takim imenom. Hawkins in jaz sva rekla, da ga ne poznavamo, zakaj na morskem zemljevidu je označen samo Luceški zaliv. Da nas je huda ura prignala sem in da smo se prav tu ponesrečili, je izreden primer.«

»Preveč izreden, da bi moglo biti naključje,« je godrnjal krmilar. »Videl sem jih, ko so včeraj v vetrni tišini kazali semkaj. Dobro so vedeli, da je to pristanišče, kjer so hoteli pristati.«

»Kaj pa prav za prav mislite o vsej zgodbi?« »Kako si vse to razlagate?«

»Po mojem mišljenju,« je rekel krmilar, »znajo ti trije možje napraviti hudo uro 2 takšno lahkoto, kakor jaz brez truda tukaj pijem grog. So že imeli vzroke, da so hoteli priti v ta od Boga zapuščeni zaliv — oprostite mojim besedam, gospodje. Prihraniti so hoteli ovinek, pa so se dali od vetra pihni na kopno tukaj. Tako si jaz razlagam vso reč, a česa iščejo trije budistovski svečeniki v Kirkmaidenskem zalivu, to je preveč za mojo pamet.« (Dalje)

* Slovenec je utonil v Savi na Hrvaškem. Pri vasi Mičevcu je Sava naplavila truplo neznane utopljenca, ki so v njem spoznali marseškega pomočnika Josipa Petka iz Most pri Ljubljani. Petek je utonil že 28. avgusta. Njegovo obleko so našli na obali Save med Grečico in Jaruno.

* **Smrtna žrtev kolesarske nesreče.** Posesnikov sin Ernst Fajfer iz okolice Štrigove se je vozil naglo s kolesom ter se zaletel v oje kekega voza. Pri tem sunku je dobil tako močne poškodbe, da je še isto noč umrl.

* **Mlada Rumunka izginila v vlakcu Zagreb - Pariz.** Vsi večji evropski listi pišejo o zagonetni usodi mlade lepe Rumunke Lye Koganove iz Kišinjeva. Juridične študije je dovršila v Jassyju, a zadnje čase se je preživljala s poučevanjem klavirja. Ob koncu julija je dobila od svojega v Parizu živečega brata pismo, v katerem jo vabi, naj ga obišče, ker je že 11 let ni videl. Dekle je z veseljem sprejelo njegovo vabilo in prispelo 4. avgusta v Zagreb. Naslednjega dne se je odpeljala lepa Rumunka proti Parizu, kamor pa ni prispela. Izginila je brez sledu. Francoska policija je naprosila policije vseh večjih evropskih mest, naj ji pomagajo iskati pogrešano Rumunko. Po najnovejših vesteh so mladenko našli v tržaški umobolnici.

* **Strašna smrt mladeniča.** Nedavno dopoldne se je v tvornici KID na Jesenicah smrtno ponesrečil 21 letni delavec Stanko Veber iz Spodnjih Gorij, zaposlen pri podjetju Slogradu. Veber je šele štiri mesece delal pri tvrdki in je bil usodnega dne zaposlen s pleskanjem v prostorih nove jeklarne. Splezal je po lestvi do žerjava, ki se je nenadno začel premikati in je nesrečnega fanta s tako silo pritisnil ob železno ograjo, da je biljunil kri in je bil takoj mrtev. Pokojni mladenič je bil priljubljen fant, vnet Sokol in ljubezniv tovariš.

* **Smrtna žrtev strele.** Te dni je prihrumela nad Smrtno v Rožni dolini huda nevihta, med katero je treščilo v hišo posestnika Kuglerja. Strela je posestnika na mestu usmrtila. V hiši so bili tudi štiri posestnikov otroci. Enega je strela omamila, drugi pa so ostali nepoškodovani. Strela je hišo zažgala in upepelila. Posestnikova žena je pred nekaj dnevi rodila v celjski porodnišnici fantka, petega otroka. Druga dne po usodni nesreči je prišel po njo v porodnišnico neki posestnik iz Smratnega in jo z otročičkom vred odpeljal domov, kjer je našla namesto hiše pogorišče moza pa mrtvega.

* **Hčerka je zažgala očetovo višo.** V spodnji Koreni v Slovenskih goricah je upepelil ogenj gospodarsko poslopje posestnika Franca Stubbe. Preiskava je ugotovila, da je ogenj zanel domača šestletna hčerka, ki je orožnikom dejala, da je zažgala, ker tako rada vidi, če gori slama.

* **Vlomilec Zolgar obsojen na 15 let robije.** Te dni se je zagovarjal pred belovarskim sodiščem znani vlomilec Rajmund Zolgar iz Trgovišča, občina Velika Nedelja. Mož ima na vesti nešteto tatvin v Italiji, Madžarski, Češko-slovaški, Avstriji in Jugoslaviji. Sodišča v Trstu, Kaniži, Mariboru, Zagrebu, Varaždinu, Pragi, na Dunaju in v Budjepevcu so ga obsodila skupno na 17 let robije, in to kazanj je Zolgar že odsedel. Letos je Zolgar kradel po Belovaru. Našel si je bil tudi deklo, neko Anko Lukičičovo, kateri je natvezil, da je trgovski potnik iz Slovenije. Obetal ji je seveda tudi zakon, čeprav je že oženjen. Naposled ga je policija prijela. Pred sodiščem v Belovaru je bil Zolgar obsojen na 15 let robije.

* **Obsodba nemškega izseljenca v Celju.** Na okrožnem sodišču v Celju sta se zagovarjala dva nemška izseljenca, 21 letni špediterski uradnik Henrik Wendt in 29-letna zasebnica Edita Neumondova, oba iz Frankfurta ob Mainu. Bila sta obtožena zaradi prestopka zoper javni mir in red. Wendt pa poleg tega še zaradi prestopka tatvine. Letos 15. junija zjutraj se je zagrebški trgovec Božidar Bojić vozil z osebnim vlakom iz Ljubljane v Maribor. Med postajama Zidanim mostom in Celjem je zadremal. Ko se je med Laškimi in Celjem zbudil, je opazil, da mu je nekdo ukradel s police v vagonu kovčeg, v katerem je bil raznovrsten nakit v vrednosti 8000 dinarjev. Bojić je v Celju izstopil in prijavil za-

devo policiji. Kmalu so ugotovili, da je Henrik Wendt takoj po prihodu osebnega vlaka iz Ljubljane oddal ukradeni kovčeg v garderobo na celjskem kolodvoru. Ko je prišel Wendt potem v garderobo po ukradeni kovčeg, je varnostni organ Wendta aretiral. Na policiji je Wendt sprva tajil, da je kovčeg njegov, pozneje pa je izjavil, da je kovčeg našel pod kloppo v kupeju malo pred Celjem, in ga vzel z namenom, da ga izroči policiji. Ta izgovor pa ne drži, ker je imel Wendt, če bi bil kovčeg res našel, dovolj časa, da bi ga oddal v prometni pisarni ali pa izročil policiji v Celju. Wendt, ki je katoličan, in Neumondova, ki je židinja, sta zaročenca. Ker je Neumondova židovka, ne smeta po nemških zakonih imeti nobenih stikov. Ker se pa nista hotela ločiti, sta lani pobegnili iz Nemčije, da bi se tako izognila koncentracijskemu taborišču. Potikala sta se po raznih državah, letos ob koncu februarja pa sta prišla v Jugoslavijo. Ker nimata stalnega bivališča in tudi ne premoženja, sta se preživljala na ta način, da sta beračila po raznih židovskih in katoliških občinah in pri raznih organizacijah in zasebnikih, zlasti pri trgovcih in drugih podjetnikih. Ko je Neumondova zbolela, je beračil naprej Wendt sam in ji pošiljal denar za preživljanje. Wendt je bil obsojen po obtožbi na tri mesece strogega zopora, na izgubo častnih pravic za dobo dveh let in na trajen izgon iz Jugoslavije po prestani kazni. Neumondova pa je bila oproščena.

* **Smrtna žrtev alkohola.** V Jablancih v Slovenskih goricah je padel kot žrtev alkohola 35 letni viničar Franc Čurič iz Ranc pri Mariboru. Čurič, ki je že dan prej popival, se je navsezgodaj napil žganja ter zatem šel v vinograd posestnika Jakoba Škofa, da bi tamkaj opravil nekaj dela. Ko je prišel do strmega klanca, mu je spodrsnilo in obležal je nezavesten. Ker ga od nikoder ni bilo, so ga šli iskat in so ga našli v jarku že mrtvega. Zdravniška preiskava je dognala, da je Čurič umrl zaradi zadušnja. Čurič zapušča ženo in osem nepreskrbljenih otrok.

* **Izropana lovška kočja.** Na Planini pri Slovenski Bistrici so neznanci vdrli v lovsko kočjo, last grofa Attemsa iz Slovenske Bistrice, in odnesli vse, kar jim je prišlo pod roke.

* **Javorski zločin še ni pojasnjen.** Zagonetka smrti župnikove kuharice Jožefe Martinčičeve na Javoru, ki je bila 11. aprila zvečer na zverinski način umorjena v župniškem hlevu, je še zmerom nejasna. Med tem ko prvotna dognanja preiskave, ki so jo vodili državno tožilstvo, preiskovalni sodnik, domači orožniki in policijska uprava v Ljubljani, niso mogla naznačiti nobene oprijemljive sledi za storilcem, je bil pred kakšnimi štirimi meseci aretiran za manjše grehe že večkrat kaznovani Matko Rasberger, proti kateremu so se po nekaterih pričevanjih zgostili sumi. Štiri mesece je preiskovalni sodnik z vsoto natančnostjo zbiral gradivo proti njemu. V preiskavi je bilo zaslišanih nad 40 prič, ki so skušale od vseh strani, pogostokrat v kričečih navzkrižjih, pojasniti javorsko uganko. Zaslišani so bili številni izvedenci, ki so podali svoja mnenja o raznih podrobnostih zločina. Na osnovi gradiva, ki ga je zbrala preiskava, je sodišče prišlo do spoznanja, da Matko Rasberger kot morilec Jožefe Martinčičeve ne more priti v poštev. Na osnovi teh dejstev je državni tožilec ustavil preiskavo in je bil Matko Rasberger izpuščen na svobodo. Po izkušnjah, ki jih ima naša javnost o podobnih primerih, najbrž lahko rečemo, da bo javorski zločin ostal nepojasnen za zmerom.

* **Požigalec na delu.** Nedavno je v zgodnjih jutrnih urah gorelo v Lušečki vasi pri posestnici in gostilničarki Heleni Modričevi. Ker je to v kratkem presledku že tretji nepojasnen požar, se ljudstvo razburja v prepričanju, da je na poslu roka neznanega požigalca. Goreti je začelo pri skednju, odkoder se je ogenj hitro širil dalje. Na pomoč so kmalu prišli gasilci, ki so se lotili predvsem reševanja zraven držeče se hiše, kar jim je po daljšem trudu tudi uspelo. Precejšnja škoda ni poravnana z zavarovalnino. Ljudje, ki so med prvimi pritekli na pomoč, vedo povedati, da so videli prav tedaj bežati proti gozdu neznanca, v katerem sumijo požigalca.

* **Ciganski vlomilci v Beli krajini.** Avgusta je bilo vlomljeno v Nemški loki, pri Kraljih, v Brezovici, na Doblčki gori, Tančji gori v Tribučah in drugod. Najhuje med vsemi okradenci sta prizadeta upokojeni orožniški narednik g. Legat in njegova soproga na Doblčki gori. Pomoči so jima neznanec ukradli vso obleko, perilo, obuvalo, denar, zlatino in drugo. Vseh teh vlomov je po ljudski govorici osumljena ciganska tolpa, sestojeca iz petih do sedmih članov in oborožena s samokresi. Poizvedbe za potepuhi so ostale doslej brezuspešne.

* **Avstrijski pismonoša umorjen ob meji.** Te dni je drzen dogodek razburil prebivalstvo Kozjaka na obeh straneh državne meje. Pri belem dnevu je bil pri Sv. Antonu na Kozjaku v Avstriji tik državne meje izvršen grozen roparski umor. Pismonoša Alojzij Kaber je te dni kakor običajno nesel pošto na Radl in k Sv. Antonu. S seboj je imel okrog 2000 šilingov za izplačilo pokojnin. Okoli pol 10. ure je prispel na Radl nad Marenbergom in se tamkaj razgovarjal z našim finančnim organom, nato je nadaljeval pot proti Sv. Antonu. Imel je usnjato torbo, kakršne nosijo pismonoše, in nahrbtnik. Pri Sv. Antonu v neposredni bližini naše meje pa ga je v nekem grmu čakal neznan roparski morilec in iz zasede ustrelil v pismonoša, ki je smrtno zadet obležal na cesti. Roparski morilec je nato odvezl mrtvemu pismonoši usnjato torbo, v kateri je bilo okoli 2000 šilingov; ter izginil. Ljudje, ki so bili zaposleni na bližnjih njivah, so slišali strel okoli pol 11. ure, vendar pa niso polagali na to kakšne posebne važnosti. Mrtvega pismonoša je našla neka deklica, ki je v bližini pasla krave. Pohitela je domov in to povedala domačim, ki so javili umor orožnikom. Avstrijski orožniki so takoj začeli poizvedbe; pri katerih sodelujejo tudi naša oblastva.

Popotnikova torba Ormoško pismo o kmečkem taboru

Ormož, avgusta.

O kmečkem taboru v Ormožu se mnogo govori. Tudi naši dnevniki so zapisali o njem nekaj besed. Napovedanih je bilo deset tisoč ljudi, a prišlo jih je kakšnih tisoč.

Prvi govornik je govoril o krvoločnih Turkih, drhali in podobnem, vse na račun onih, ki niso člani Kmečke zveze. Zgodba o avtomobilski vožnji v Avstriji, ki jo je doživel govornik, je poučna in vzgojna. Kmet s tremi kravami na cesti se ni hotel izogniti. Vsa šoferjeva opozorila so bila zaman, tako da je bil avto primoran ustaviti se. Pri besednem spopadu je rekel kmet: »Na cesti sem jaz gospodar.« Ker zgledi vlečejo, lahko kmetu doživimo takšno samozavest, da ne bo nihče več upošteval prometnih opozoril. Saj bi bilo res najboljšo, da bi avtomobili vozili po ozarrah in travnikih, po cesti pa krave. Morda bi bilo tudi pametno, če bi krave polnili z bencinom, a avtomobile krmili s senom. S tem bi cena senu poskočila.

Naslednji govornik je govoril v narečju. Skromno je priznal, da ni »teško inteligenčen«. Besedoval je o dobrotah meščanstva, ki se lahko koplje v morju, a je pri tem pozabljaj, da se to nas ne tiče, ker se zadovoljujemo z Dravo. Če pa Drave ne bi imeli in če bi imel govornik vsaj malo govorniške sposobnosti, bi se morali kopati v deževnici, kajti po njegovem se meščanom ne bi smelo dovoliti kopanje niti v mlakah. Za morjem je preskočil na dimnike. Zagrozil je, da bo porušil vse tvorniške dimnike in napadel je davčno upravo, da rubi le kmete. Ormožani so se pri tem muzali in želeli, da bi to bilo tudi res.

O perečem vprašanju plačila prvega obroka po uredbi o kmečki razdolžitvi nismo slišali ničesar. Prirediteljem bi moralo biti znano, da se na dolžnike z vsoto silo pritiska in se jim grozi, da v primeru neplačila izgube

zaščito. Podružnica Privilegirane agrarne banke v Ljubljani ne dovoljuje odloga, marveč stranke pošilja na davčno upravo. Tamkaj pa imajo spet vezane roke, ker imajo strogo naročilo, da obroke izterjajo. Pri tem se Privilegirana agrarna banka ne ozira niti na to, da so bili kmetje oškodovani od toče.

Noben govornik se tudi ni spomnil težavnega stališča viničarja in hlapca melega človeka sploh. Namesto tega smo slišali, da obliha meščana znoj le pri goveji juhi. Sploh je bilo mnogo hujškanja proti drugim stanovom. Nimate namena braniti Ormožanov ali uradništva, vprašali bi le, v katero skupino spada oni ormoški gospod, katerega soproga opravlja dela na vrtu v rokavicah, da bi se nekoliko pogospodila, in ali je za kmeta primeren naslov ravnatelj. Menimo, da se kmet ne puli za tako ime. Sploh pa je takšen naslov čuden tam, kjer sta le dve pisarniški moči, izmed katerih je eden ravnatelj, drugi pa menda pomočnik ravnatelja.

Ne sejte sovraštva med miroljubnim ljudstvom! Ne potrebujemo gromovnikov, ki so nekoč niso sramovali prositi napredne ljudi za podpore, da so lahko preplezali strmo pot v življenje do točke, da lahko bljujejo bes na nekdanje dobrotnike.

Vezeniško pismo

Vuzenica, septembra.

V poletju, ki je bilo silno mokro, so prav pogosto razsajale nevihte, vendar je bilo gradbeno delovanje v trgu še dosti živahno. Najprej si je postavil čevljar Hölbling novo gospodarsko poslopje, potem so porušili bivšo Minibekovo parno žago in sezidali novo stavbo, zadružni dom. Stavba je sicer pod streho, še dolgo pa ne gotova. Tudi ne bo imela tako lepega lica, kakor se je prvotno govorilo in zahtevalo. Čujemo, da naj bi bil dom otvoren ob priliki zadružnega dne 26. t. m. Dvomimo pa, da bo stavba dotlej vsaj za silo izgotovljena.

Tudi ga. Golobova je svojo hišico razrušila in si postavila prav lično vilo, ki bo v teku septembra dovršena.

Novo strehe so dobile v trgu kar tri hiše, ki so bile prej s škodlami krite. To sta hiši gostilničarke Marije Črešnikove in bivšega župana g. Mravljaka, obe tik cerkve, in hiša ge. Kresnikove, ki je pred dvema mesecema zgorela. Mravljakova hiša je dobila tudi zidano nadstropje, kar bo nemalo doprineslo k oplešavi trga.

V neverjetnih množicah se je v poletnih mesecih pojavil pri nas kapusov belin. Posledica je, da je vsepovsod polno gosenic, toliko, kakor jih tu že ni bilo dolgo. Seveda je uničeno povsod tudi zelje, kar je tem hujši udarec, ker tudi drugi prideški zaradi večnega dežja ne morejo prav obroditi. Grozljivo po gosenice celo repi, zato ne bi bilo napak, če bi oblastva izdala nekoliko navodil, kako je treba uničevati gosenice in metulje.

Govori se, da je odpuščen iz občinske službe doseđanji sluga invalid. Kaj bo siromak z družino počel, ko ne bo zaslužka?

Zadnje čase so pri nas prav pogosti ponočni nemiri, tako da se ljudje že javno pritožujejo nad večnim razgrajanjem. Treba bi bilo, da orožniki odločneje poskrbe za red in nočni mir v trgu.

V vodstvu osnovne šole se je zgodila izprememba: doseđanji učitelj g. Vladimír Cvečko je imenovan za šolskega upravitelja, doseđanji unravitelj g. Vollmaier st. pa je razrešen in bo menda v kratkem upokojen.

Hmeljska letina je bila pri nas še prilično dobra. Žal, da ni nič sadja, ker je pomladno deževje uničilo ves cvet. Krompir je ponekod prav lep.

Smrtna žrtev razbojnika samomorilca

Ptujska gora, septembra.

Žalostni dogodek v Apačah, ki razburja prebivalstvo Dravskega polja, je zahteval prvo žrtev. 26-letna žena Marjeta Sakelškova, vzorna mati treh otrok, je umrla za po-

škodbanā, ki jih je dobila pri roparskem napadu. Mož, ki je dobil lažje poškodbe, bo najbrž ostal živ. Dveletni in petletni otrok, ki sta v usodni noči prestala precej strahu, sta začasno pri posestniku Beraniču, triletno dete pa je pri starših nesrečne Marjete v Stanežicah pri Podlesniku v Halozah. V teku preiskave so orožniki iz Cirkovcev ugotovili, da je samomorilec, ki so ga našli ob banovinski cesti, res znani potepuh in zločinec France Potočnik, rojen l. 1915. na Ptujski gori, ki je pred tremi meseci pobegnil iz mariborske kaznilnice. Domnevajo, da je bil Potočnik, ki se je zadnje čase klatil po Dravskem polju, trdno prepričan, da stanuje v hiši, kjer so prebivali Sakelškovi, še vedno Beranič, o katerem je vedel, da je imel zadnje čase doma shranjenih okrog 40.000 dinarjev gotovine. V primeru, da bi bil v hiši res Beranič, bi mu Potočnik nedvomno vzel ves denar. Hiša, v kateri je bil izvršen napad, stoji na samem. Ob zadnji strani so štiri drevesa. Po enem drevesu je Potočnik splezal v hišo, in sicer dvakrat. Prvič je na strehi razrezal slamo, drugič je pa izvršil roparski napad. Najbrže je med napadom Potočnik ugotovil, da ima pred seboj drugega, kakor si je mislil, in zato je sklenil pobegniti. V trenutku, ko se je Potočnik v jarku ustrelil, ker ranjen v nogo ni mogel dalje bežati, so bili od njega kakih 300 metrov oddaljeni kmet Mihael Leskovšek, neki posestnik iz Apač in še dva druga. Vsi so slišali strel v gozdu, niso pa slutili, da si je nekdo končal življenje.

Denarna knjižica celjske Mestne hranilnice, ki so jo orožniki našli pri Potočniku v vlogi 3670 dinarjev, je bila last 45 letnega invalida Ivana Šafrana iz občine Slivnice pri Celju. Poročali smo že, da je invalid Šafraň dolga leta beračil ob raznih cerkvenih svečanostih na Ptujski gori. Tam je bil tudi 15. avgusta. Kakor vedno ga je tudi to pot sprejel posestnik Korošec v Podložu na prenočevanje. Spal je v skednju. Potočnik se je prav takrat klatil okrog Ptujске gore. Neslišno se je splazil v skedenj in tam okradel trdno spečega invalida, kateremu je vzel 1693 dinarjev in tudi nahrbtnik, v katerem je našel knjižico Mestne hranilnice celjske. Knjižico je sicer dobil invalid nazaj, denarja pa ne več, saj pri Potočniku niso našli niti dinarja.

Iz Prekmurja

Zidna opeka je ubila otroka. Ko je hotela trgovčeva žena Ljudmila Šadlova v Cankovi s 4 mesečno hčerkico v naročju zapreti domača skladišna vrata, so se vrata ob tej priliki s podbojem vred podrla in padla s tako silo na Ljudmilo Šadlovo, da so jo z otrokom vred podrla k tlom. Šadlova je obležala pod vrati in je dobila lažje poškodbe na glavi. Ko se je osvobodila iz neprijetnega položaja, je opazila, da hčerkica ne daje od sebe nikakšnega glasu in da ima na glavi zevajočo rano. Poklicali so zdravnika, toda vsaka pomoč je bila zaman, ker je bil otrok že mrtev. Ugotovili so, da je padla na otrokovo glavo zidna opeka.

Samomor starega moža zaradi nesrečne ljubezni. V Dolnji Lendavi se je obesil 65-letni Franjo Gonc. Pred tremi meseci mu je umrla žena, kar pa mu ni povzročilo posebne žalosti, ker se je že pred njeno smrtjo zaljubil v lepo

mlado vdovo. Kot vdovec se je zelo trudil, da bi si pridobil njeno naklonjenost. Žal je bil trud zaman. Za 4000 dinarjev, kolikor je dobil za prodani travnik, ji je kupil daril, a tudi to ni pomagalo. Tako je naposled obupal. Napisal je poslovilno pismo, v katerem je želel lepotici vso srečo z drugim, in se obesil.

Madžarsko vojaško letalo je pristalo v Prekmurju. Prejšnji četrtek se je v ranih jutrnih urah na prostem polju pri Noršincih spustil na tla madžarski vojaški bombnik. Letalo, ki je smoralo zasilno pristati zaradi pomanjkanja bencina, je trimotorno in je bilo namenjeno iz Buđimpešte v Mursko Sobotišče, ki je takoj onstran jugoslovensko-madžarske meje. Med potjo so se letalu pokvarili aparati, pa je pilot v temi izgubil razgled. Nekaj časa je krožil nad Mursko Soboto, nato pa se je odločil za zasilni pristanek pri Noršincih. V bombniku je bilo šest oseb, med njimi dva madžarska oficirja v uniformah. Ostali štirje so bili menda oficirji v civilu. Orožniki, ki so bili takoj na mestu, so potnike pridržali, obenem pa so o dogodku obvestili zrakoplovno komando v Zemanu, od koder je prišla v Noršince posebna komisija. Bombnik je opremljen s strojnico, a razen padal sta bili v njem tudi dve puški.

Noši na tujem

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo »Domovinski Zvon« priredi v nedeljo 12. t. m. zabavo za člane in članice društva. — Igrala nam bo društvena godba. Dne 26. t. m. zvečer ob 18. pa priredi »Domovinski Zvon« vinsko trgatv. — Igralo nam bo šest godcev. Vabimo na obe prireditvi tudi rojake iz okolice. Pri tej priliki nam bo društveni predsednik g. Jazbec izročil pozdrave iz domovine in poročal o izletu v domovino. Pridite!

Ženski vestnik Za kuhinjo

Marelični kipiň. Četrť kile marelične mezge daš v skledo, zraven daš 15 dek sladkorja v prahu (če je meza zelo sladka, daš manj sladkorja) in dve jajci. Vse skupaj mešaj pol ure. Nato stolci trd sneg šestih beljakov in ga prav nalahko primešaj. Kozo ali skledo pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in peci četrt ure v srednji vroči pečici. Če daš kipiň v prevročo pečico, sicer zelo narase, a ko je pečen, se sesede, zato pazi, da ne bo pečica preveč razbeljena. Kipiň pa pripravi tik pred kosilom, ko si daš že juho na mizo, ker čakati ne sme.

Ocvrti bobki z gnjatjo. 10 dek sirovega masla in 10 dek vode daš v lonec, da dobro prevre. Nato primešaj 10 dek moke in mešaje kuhaj toliko časa, da se testo loči od lonca in kuhalnice. Ko se je kuhano testo shladilo, primešaj šest jajc, 20 dek sesekljane kuhane gnjati in dobro zmešaj. Z žlico reži od testa majhne bobke in jih na vroči masti ocvrti. Daš vročo s solato na mizo.

Samomor je zaključil roman bivše vohunke

V Chimicavu v Rumuniji se je odigrala ljubezenska žaloigra, ki je zaključila roman bivše junakinje in potem vohunke Angele Galcove. Angela je bila dobro znana v Rumuniji, Poljski in drugih državah vzhodne Evrope. Bilo ji je 42 let in bila je še vedno lepa. Med svetovno vojno je igrala vlogo, ki si je z njo zaslužila splošno pozornost. Toda že proti koncu vojne je začela njena zvezda zahajati.

Iz junakinje z visokimi odlikovanji je postala poklicna vohunka z dvojno vlogo in iz žene visokega ruskega oficirja ljubica skromnega rumunskega narednika. Velika ljubezen do narednika Cojocara je bilo zadnje poglavje njenega razburkanega življenja, in to poglavje se je zaključilo z žaloigro: usmrtila je svojega ljubčka in samo sebe. Začelo pa se je takole:

Bilo ji je komaj 19 let, ko je prihrumela v njeno rodno Galicijo svetovna vojna. Strastno dekle, ljubeče pustolovščine, ni moglo držati v tej vihuri rok križem. Angela Galcova se je ozirala za vojaki, odhajajočimi na bojišče, in nekega dne je sklenila oditi z njimi, toda ne kot strežnica. Zahotelo se ji je pustolovščin v bitkah, vojaške službe s puško, bodalom in ročnimi granatami. Od vojaškega begunca je kupila uniformo in listine. Denar je bila ukradla iz očetove blagajne in tako so ji bila vrata domov za zmerom zaprta. Naučila se je nositi puško in se je priglasila kot dobrovoljec k vojakom. Lase si je dala ostriti tako, da se ni videla nikomur sumljiva. V vojski je bilo že tako dovolj golobradcev. Tako je prišla na bojišče. Kmalu ni bilo hrabrega vojaka v četi. Za svoje junaštvo je bila odlikovana, potem pa še povišana. Dosegla je čin ritmojstra.

Nekoč je bila v bitki hudo ranjena. To je bil konec njenega življenja na bojišču, zakaj v bolnišnici ni mogla prikriti, da je ženska. Ni pa hotela povedati imena svoje rodbine. Povedala je samo svoje krstno ime in tako je ostala le Angela. V bolnišnici se je seznanila z nekim oficirjem poročevalskega oddelka. Njega so očarali njena razumnost, njen brezmejni pogum in želja po pustolovščinah. Ker je vedela, da na bojišče ne sme več, je rada sprejela oficirjevo ponudbo, naj stopi v tajno službo. Naučila se je tudi streči ranjencem, ker je vedela, da bo kot strežnica laže prišla k ruski vojski. Že po prvih skušnjah so predstojniki spoznali, da so našli prvovrstno moč. Angela je bila hči iz mešanega zakona. Rodila se je v Galiciji. Njen oče je bil Čeh, njena mati pa Poljakinja. Govo-

rila je gladko poljski, češki, ruski in nemški. Kmalu je postala ena izmed najboljših vohunk avstrijskega štaba.

Srečno je prišla čez bojišče na rusko stran v veliko vojaško bolnišnico. Tam se je pa zaljubljen vanjo visok ruski oficir. Morda je bila nepredvidna, da se je izdala, kdo je. Toda takoj mu je zagotovila, da ne dela več za Avstrijo in da hoče vohuniti za Rusijo. Tako se je ognila sodišča in postala ruska vohunka. Ne da se reči, ali je pri tem skrivaj mislila, da bo pozneje svoje nove gospodarje spet izdala. Njen mož je pozneje umrl.

Za vedno ostane skrivnost, kako se ji je bilo posrečilo rešiti denar, ki ga je bila zaslužila kot vohunka, da ga ni požrl polom raznih valut. Znano je samo, da do smrti ni poznala stiske. Ko je zdaj v Romuniji zaradi nesrečne ljubezni mislila na samomor, je zapustila še dva milijona lejev neki sirotišnici. Živela je zmerom precej potratno in za seboj je imela več ljubezenskih romanov. Slednjič je pa ostala sama z obupano ljubeznijo ženske, ki vidi, da je njena mladost ugasnila. S to ljubeznijo se je ustavila pri mladem rumunskem naredniku, ki ji pa ni povedal, da je oženjen. Prvič sta se sprla, ko je to izvedela. Ženska, ki ni nikoli vprašala, čemu potrebuje njen ljubček toliko denarja in ki mu ga je vedno rade volje dajala, je bila vsa obupana ob tem razočaranju. Narednik se ni hotel ločiti od svoje žene. To je bil vzrok njenega obupnega sklepa. Zvabila je svojega ljubčka v neki hotel v Chicicavu. Tam sta skupaj prenočila in tam so ju dobili mrtva. Vse kaže, da je Angela najprej ustrelila ljubčka, nato pa sebi pognala kroglo v glavo.

Poizkus umora s Trajanovim morilnim prstanom

Služkinja je hotela umoriti človeka z zastrupljenim prstanom rimskega cesarja. To je bilo ozadje sodne obravnave, ki se je vršila te dni pred sodiščem v Sofiji. Glavno zanimanje pa ni bilo osredotočeno toliko na obtoženko, kakor na njeno morilno orodje.

Cesar Trajan, eden najznamenitejših rimskih vladarjev, je zapustil Bolgariji trajne sledove svojega vladanja, zakaj sedanja Bolgarija je spadala takrat k rimski državi kot pokrajina Dacia. Sofijski narodni muzej hrani obilne spomine na to dobo, pa tudi v zasebnih rokah je mnogo mečev, čelad, verižic in prstanov, ki so jih nekoč nosili Rimljani. Blizu Haškova v Bolgariji je odkril pred 29 leti odvetnik Tipov grob in našel v njem prstan z dobro ohranjenim napisom, da je dobil rimski oficir Marcus Quintilius Pugnus ta prstan od cesarja Trajana za velike zasluge, ki si jih je bil pridobil za cesarja.

Ko je kmalu potem odvetnik Tipov umrl, in sicer v zelo čudnih okolnostih, je preiskava dognala, da je bila v prstanu naprava z ostrim rezilom. Nedvomno je bila smrtonosna igla nekoč napojena s strupom. Na smrt obsojeni je dobil v dar nakit, in to je bila njegova smrt. Če je umrl Marcus Quintilius Pugnus kot žrtev zastrupljenega prstana, se seveda po dobrih 2000 letih ne da ugotoviti. Bolj sporno je bilo to pri odvetniku Tipovu. Po njegovi smrti je bila luknjica v prstanu prazna, in tu se prav za prav začena sodna obravnava.

Služkinja odvetnikovega vnuka trgovca

× Masaryk je nevarno obolel. Iz Prage poročajo, da je predsednik dr. Masaryk pretekli teden nevarno obolel. Naslednje dni pa se je njegovo zdravstveno stanje izboljšalo.

× Mussolini ponuja negušu vladarstvo pod italijanskim pokroviteljstvom. Pariški listi poročajo, da je italijanski ministrski predsednik ponudil Haileju Selasiju povratek v Abesinijo in vlado v deželi pod italijanskim pokroviteljstvom. V ponudbi je izjava, da bo neguš v tem primeru dobil velike ugodnosti. Toda neguš še vedno upa v angleško

Ivana Tipova Ira Vasova je bila zaročena z nekim davčnim uradnikom, ki ji je obljubil zakon. Pozneje je pa obljubo prelomil in se oženil z drugo. Ira Vasova ga je prosila in rotala, grozila mu je, toda vse zaman. Potem je pa kazalo, da se je sprijaznila s svojo bridko usodo in v znak pomirjenja je celo poslala svojemu bivšemu zaročencu poročno darilo v obliki starinskega prstana. Bil je isti prstan, ki ga je bil podaril cesar Trajan svojemu oficirju, pozneje ga je pa našel odvetnik Tipov pri Haškovu. Ira Vasova je videla prstan pri svojem gospodarju, in ko je izvedela, kakšno zgodovino ima za seboj, ga je ukradla, da bi z njim umorila nezvestega ženina. Toda med poročno gostijo, ko je imel ženin prstan že na roki, je pritisnil na zlat gumbič tako, da je prožina, ki je gnala iz prstana tenko iglo, ki se je započila ženinu v prst. Tedaj je ženin spoznal, da je bil v prstanu strup. Odhitel je v bolnišnico, kjer so pa ugotovili, da prstan ni več nevaren. Vendar je pa Ira Vasova ovadila policiji, da so jo aretirali in postavili pred sodišče.

Obtoženka je priznala, da je ukradla starinski prstan, da bi z njim umorila svojega nezvestega ljubčka. Ker so pa strokovnjaki ugotovili, da prstan ni bil več nevaren, ker strupa ni bilo več v njem, je izreklo sodišče mnenje, da je Vasova zakrivila poizkus umora z neučinkovitim orožjem. Niti zaradi tatvine ni bila obsojena. Sofijski narodni muzej, kjer je spet razstavljen Trajanov prstan, je zdaj vsak dan poln radovednežev.

pomoč ter meni, da Anglija nikakor ne bo pristala v Ženevi na predlog, da se Abesinija izključi in Društva narodov in s tem zbrise z zemljevida. Zato odklanja vse Mussolinijeve ponudbe.

× Skrivnostna podmornica v Črnem morju. Te dni so carinski in pristaniški uradniki v turški luki Inebolu ob Črnem morju zapazili nedaleč od obale, še v turških vodah skrivnostno podmornico, ki se je pojavila na morsk gladini. Turški parnik »Vatan« je takoj krenil na kraj, kjer se je podmornica po-

javila, toda podmornica je takoj nato izginila pod vodo. Navzlic natančni preiskavi ni bilo mogoče ugotoviti, kateri državi pripada.

× Majhna nit je razkrinkala morilca. V Londonu je sodišče obsodilo nekega Leslia Stanea na smrt, ker je umoril 19-letno Ruby Keenovo. V jutru 12. aprila letošnjega leta so našli izredno lepo Keenovo mrtvo. Bila je zadavljena. Sledovi so kazali, da se je med žrtvijo in njenim morilcem odigrala borba na življenje in smrt. Malo časa prej je bila Beanova razveljavila svojo zaroko s 24-letnim Staneom, in bi se morala v kratkem poročiti z mladim policistom Patom Smithom. Ločitev s prejšnjim zaročencem se je izvršila sporazumno. Čeprav ni bilo posebnih znakov, ki bi obremenjevali Stonea, so oblastva vendarle začela preiskavo proti njemu, a tudi proti njegovemu srečnejšemu tekmeču Smithu. Smith se je lahko brez nadaljnega opral vsake sumnje, med tem ko je Stoneov zagovor malo šepal. Dokazati mu pa niso mogli ničesar. Tedaj so pozvali na pomoč dr. Rochea Lyncha, najboljšega angleškega sodnega kemika. Stone je imel tistega dne, ko se je zgodil umor, na sebi prvič temno modro obleko. Natančna preiskava te obleke, ki jo je oblekel samo enkrat, je našla v hlačah v višini kolen zelo majhno mehko krtačno dlako. Ta je izvirala nedvomno od krtače, ki jo je imel Stone v svoji sobi. V krtači so našli spet nekoliko drobnih peščenih zrnc, in sicer takšnih zrnc, kakršna so bila na poti, kjer so našli dekle mrtvo. Nekoliko takšnih zrnc je bilo tudi v notranjosti hlačnih robov. Vse to je bil že silen dokaz, toda najboljši dokaz so našli še na sukniču. Tu so odkrili namreč majhno nit iz umetne svile, ki je bila rumene, rdeče in zelene barve. Primerjava z obleko umorjenke je pokazala, da je imela ta na dan svoje smrti na sebi rumeno obleko iz umetne svile, v kateri je bil vzorec rdečih vrtnic z zelenimi listi. Nit na Stoneovem sukniču je torej nedvomno izvirala iz te obleke. Ostala je na njem med bojem med Keenovo in Stoneom. Drobnogled je dokazal mladeničevo krivdo, ki jo je nato tudi sam priznal in za katero se bo pokoril s svojim življenjem.

× Mlade Italijanke v Abesinijo. Mussolini je sklenil naučiti mlade Italijanke hrepenenja po življenju v kolonijah. Nedavno je dobila fašistična stranka povelje, da se morajo vsa dekleta in mlade žene, članice stranke, priglasiti v kolonijalne organizacije. V teh organizacijah jih hočejo izuriti tako, da bodo dobro vzposobljene za življenje v Abesiniji. Italijanke pa se z Abesinci ne bodo smele moštiti, temveč samo z Italijani.

× Odvetnice so bile tudi v starem veku. Zdajšnje odvetnice so imele svoje predhodnice že v rimskih časih. Stari zakoni rimskih cesarjev so imeli najprej odredbo, s katero je bilo ženskam prepovedano piti vino in govoriti javno. Ko je pa vendar neka ženska nekoč zagovarjala sama sebe pred sodiščem, so bili sodniki tako presenečeni, da so smatrali ta dogodek kar za čudež. Pozneje je postalo nastopanje žensk pred sodiščem v lastni ali tuji zadevi pogostejše. Maesia iz Santina je zagovarjala sama sebe pred sodiščem ob veliki udeležbi občinstva. Opravila je svoje delo tako prepričevalno, da je bila skoro soglasno oproščena. V tistih časih se je ves Rim tresel pred triumviratom, sestojecim iz Antonija, Oktavija in Lepida. Ta triumvirat je bil naložil visok davek približno 1400 najbogatejšim ženskam in nihče se ni upal nastopiti proti njemu. Tedaj so se žene same združile v samoobrambi in vodila jih je Hortenzija. Privedla jih je k trem mogočnikom, kjer je povzela besedo. Poskus mogočnikov, da bi prepodili ženske, se je izjalovil, kajti Hortenzija je znala tako navdušiti množico, da je potegnila z njimi in naslednjega dne je bilo število obdavnih žen znajano na 400. Manj spretna je bila Afranija. Ljubila je spletke in zagovarjala se je neumno. Utrujala je sodnike s svojimi hreščecimi medklci in nelepimi kretnjami. To je bil vzrok, da so ženskam spet vzeli pravico javne obrambe. Ulpian je izdal odlok, v katerem pravi, da ta poklic ne ustreza ženski sramežljivosti in da je zato boljše prepustiti pravico obrambe samo moškim.

× **Tri mesece na plavajoči ledeni plošči.** Trije meseci so že minili, odkar so si Rusi uredili svojo severno postajo na plavajoči ledeni plošči. Četvorica raziskovalcev, Papanin, Krenkel, Siršov in Fedorov, je v tem času izvršila ogromno znanstveno delo. V času od 21. maja do 20. avgusta je njihova ledena plošča prepotovala 530 km v krivuljati črti. Njena povprečna brzina je znašala 6 km v 24 urah. V ravni črti je opravila plošča 395 km v jugovzhodni smeri. Ta njena glavna smer pa se je večkrat spremenila. V glavnem potrjuje ta smer prejšnje domneve, da silijo severnotečajni morski toki proti grenlandskega toku. Ta čas je plošča oddaljena kakšnih 600 km od tega morja. Člani severne postaje so uredili dve pristajališči za letala. Plošča je kakor prvotno dovolj trdna, da more prenesti letala.

× **Rak ni posledica kajenja.** V zdravniški književnosti se je večkrat pojavila trditev, da pospešuje hudo kajenje nastanek raka. Ta trditev je med kadilci zbudila seveda zelo veliko pozornost. Kakor pa kažejo najnovejše raziskave, ni med kajo in rakom nobene zveze ali pa je le majhna. Profesor Roffo, vodja vseučiliškega zavoda za raziskovanje raka v Buenos Airesu, poroča, da je našel med 5000 bolniki z rakom v ustih in grlu le 24 hudih kadilcev, torej je mogel tobak rakasto obolenje povzročiti le v manj kakor enem odstotku vseh primerov. Po njegovem mnenju pa niti v teh primerih ni nastal rak zavoljo draženja sluznic po dimu, temveč zavoljo kajenja slabih tobačnih izdelkov, ki ostavljajo mnogo škodljivih snovi.

× **Smrtna nesreča pri usmrtitvi.** Žalosten dogodek se je pripetil pri usmrtitvi večkratnega morilca Stevensa v kaznilnici v Cannon Cityju v ameriški državi Coloradu. Po zakonu morajo v tej državi prisostvovati usmrtitvi poleg drugih tudi sodnik, ki je izrekel smrtno obsodbo, dalje državni tožilec in zastopnik upravnega urada. V državi Coloradu usmrtajo zločince s plinom. Člani komisije gledajo skozi okence v celico, kamor spuste strupene pline. Pri okencu celice, kjer je bil zaprt na smrt obsojeni Stevens, je stal sodnik Edward Hamilton. Gledal je v celico, naenkrat mu je postalo slabo, da so ga morali posaditi na stol. Kmalu je Hamilton izdihnil skoro istočasno z zločincem, ki ga je bil obsodil na smrt. Zdravnik je ugotovil, da mu je otrpnilo srce. Po njegovem mnenju ni prenesel pogleda na umirajočega zločince. Zdravnik pa ne izključuje možnosti, da okence ni bilo dovolj tesno zaprto in da se je sodnik nadihal strupenega plina.

× **Žalosten konec 23 letne ciganske lepote, ki je ugrabila 47 otrok.** Ko se je v rumunskem okrožju Pitesti razširila vest, da je Ljuba Čerebavska, 23 letna ciganka, v spopadu s šestimi stražniki izgubila življenje, si je tamkajšnje prebivalstvo oddahnilo. Bil je trd boj, ki so ga morali čuvarki javnega reda opraviti s princeso Ljubo, kakor so mlado ciganko imenovali zavoljo njene izredne lepote. Z dolgim mesarskim nožem se je branila in je štiri stražnike tudi ranila. Nazadnje so morali ti proti njej uporabiti strelno orožje. Če je kdaj kakšna ženska zaslužila takšno smrt, tedaj jo je gotovo zaslužila ta mlada ciganka. V južnovzhodnih evropskih deželah, kjer je še vedno dosti ciganov, so primeri ugrabitve otrok tudi v naših dneh prilično številni. Princesa Ljuba je bila med cigani ena najhujših ugrabiteljic, ki pa svoje zločinske obrti ni počenjala zato, da bi od nesrečnih staršev izsiljevala visoke odkupnine, temveč zato, da je otroke pohabila in jih prodajala beraškim organizacijam po Balkanu. Pri tem je dosledno ropala le takšne otroke, ki še niso znali govoriti. Čim hujše so bile poškodbe, ki jih je prizadevala svojim nesrečnim žrtvam, in čim večje je bilo sočutje, ki so ga ljudje kazali do pohabljenih otrok, tem večja je bila cena, ki jo je ciganka zahtevala od poklicnih beračev. Kolikor so mogli ugotoviti, je v času svojega zločinskega udejstvovanja ugrabila nič manj kakor 47 dojenčkov. Njena neusmiljenost je bila brez primere. S svojo grozovitostjo je postala kmalu poglavarka ciganskega rodu. Otroke je sama pohabila in tudi svojemu rodu je vladala kot sodnica in krvnica v isti osebi. Oboževal-

Starice
in lastne tovarne

IZ OKSFORDA močne, dobro izdelane	18	IZ TURINGA trpežne, sportni vzorci	34
IZ FLANELE boljše, lepi vzorci in barve	26	IZ FINEGA POPLINA modni vzorci	35
IZ FRENZA trpežne, modne barve	30	IZ KARIRASTE FLANELE sportni vzorci, žive barve	40

Starnecki
CELJE 97

UMENIKI
V
NORU
NASHON

cev ji pri tem ni manjkalo. Zapletla se je v nešteto ljubezenskih zadev z mladimi ljudmi, in pravijo, da so se vse te ljubezenske pustolovščine za moške končale žalostno. Cigani sami pripovedujejo, da je znala variti vse mogoče strupe in kadarkoli se je kakšnega moškega naveličala, mu je pripravila pijačo, od katere se ni več zbudil. Orožniki in policija so jo že dolgo zasledovali in naposled jim je uspelo, da so to zver v človeški podobi uničili.

× **Borba za šest milijard zlata.** Zedinjene države so svoj zlati zaklad v vrednosti šestih milijard dolarjev spravile v trdnjavo Knox pri Louisvilleu. Da se izkaže, ali je zlato dovolj varno spravljeno, so priridili te dni tam velike vojaške vaje z namišljenim napadom na trdnjavo Knox. Louisville je bil že v sovražnikovih rokah in vsak trenutek bi se lahko izvršil napad na utrdbe, v katerih je bilo spravljeno zlato. Preden bi sovražnikove sprednje čete prodrle v trdnjavsko območje, bi bilo treba spraviti zlato v brze oklopne tovarne avtomobile in ga odpeljati v smeri proti Nashvilleu. Vojaške vaje so pokazale, da v primeru napada, ne bi bilo potrebno, da pride vse to zlato v sovražnikove roke. Odpeljali bi ga lahko še pravočasno. Seveda pa bi imeli z natovarjanjem zlatih palic pod stalnim sovražnikovim zapornim ognjem zelo težaven posel.

× **Slovita filmska igralka Adela Sandročkova je umrla.** V svojem stanovanju v Charlottenburgu je umrla znana filmska igralka Adela Sandročkova, ki je dosegla starost 74 let. Pokopali so jo v rodbinski grobnici na Dunaju. Sandročkova je bila znana pač vsem obiskovalcem kinematografov, ki so radi gledali duhovito, odlično staro umetnico.

× **Lord Rotschild je umrl.** Angleški učnjak lord Lionel Walter Rotschild je umrl te dni star 69 let. Rodil se je l. 1868. v Londonu kot sin lorda Nathaniela Mayerja Rotschilda, guvernerja Angleške banke in velikega prijatelja kralja Edvarda VII. Studiral je v Cambridgeu in Bonnu in bil promoviran za doktorja filozofije. Pečal se je v glavnem z živalstvom in ustanovil je v mestecu Tringu muzej za svoje živalske in narodopisne zbirke. Od leta 1899. do 1910. je bil kot liberalni unionist član parlamenta. Po smrti svojega očeta leta 1916. je prevzel kot družinski poglavar tudi očetovo politično nasledstvo, toda brez častihlepnosti. Bil je tudi pred-

sednik Društva za zatiranje protizidovskega gibanja. Leta 1932. je prodal svojo slavno 500.000 najrazličnejših ptic obsegajočo zbirko muzeju v New Yorku.

× **Zelo drago ženo je imel.** Znano je, da je poroka draga, ločitev zakona pa še bolj. Toda ločitev, ki si jo je privoščil Američan James Davidson, je lahko v svarilo mnogim možem, ki se z zakonskim življenjem lahko miselno igrajo. Davidson, milijonarjev sin, se je poročil z lepo Dorotejo. Takoj po poroki so se pa začeli doma tako hudi prepiri, da je mož pobegnil od svoje žene. Žena je pa brž vložila tožbo in zakon je bil ločen po moževi krivdi, ker je ženo zapustil. Mož je pred sodiščem propadel. Ženi je sodišče prisodilo odškodnino v znesku 200.000 dolarjev, kar pomeni v našem denarju že lepe milijone. Zakon je trajal samo 11 dni, in tako je veljala Doroteja svojega moža vsako uro v našem denarju okrog 35.000 Din. Tako drage žene menda še noben mož na svetu ni imel.

× **Časopis, tiskan na robcu.** Sto let je že, kar so izhajale v Parizu čudne novine pod imenom »Politični žepni robec«. Bile so tiskane na platno. Te zanimive novine pa niso nastale iz čudaštva. Na papirju jih niso tiskali samo zato ne, ker je bil papir tako visoko obdavčen. Ta primer ni osamljen. Tudi velika oblika mnogih angleških novin je posledica visokega obdavčenja. V Angliji so namreč svoječasno obdavčili novine po številu strani in odtod prizadevanje, da bi imele novine čim manj strani, da bi pa obenem ne bile pri vsebini nič prikrajšane. Pod pritiskom davčnega vijaka se je omenjeni pariški izdajatelj založil s platnom po taki ceni, da ga je lahko rabil namestu papirja. Novine na robcih so ljudje radi kupovali zlasti pozimi, ko so bili mnogi nahodni. Po temeljitem branju so jih lahko porabili za žepne robce. Toda vse pride ob veljavo in čez nekaj let platnenih časopisov ni nihče več kupoval. Ohranilo se je samo še 14 izvodov teh časopisov in zbiralci se kar trgajo zanje. En izvod je ohranjen v novinarskem muzeju mesta Pariza.

POZNA SVOJEGA MOŽA

Gospa (v gostilni): »Prosim vas, kje je tisto lepo dekle, ki je nosilo na mizo pijačo?«

Gostilničarka: »Ali bi radi kaj pili?«

Gospa: »Ne, vedela bi samo rada, kje naj iščem svojega moža, da se vrneva skupaj domov...«

Radio Ljubljana

od 12. do 19. septembra

Nedelja, 12. septembra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 9.00: Čas, vreme, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franciškanske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). 10.00: Radijski orkester. 11.00: Prenos otvoritve I. umetnostne razstave kluba »Neodvisnih« iz Jakopičevega paviljona. 11.30: Otroška ura (vodila bo Manica Komanova). 12.00: Duet bratov Golobov. 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 13.15: Pevski koncert Pavle Bergotove, koloraturne operne pevke (pri klavirju Darko Zupančič). 16.00: Za kratek čas (kvartet Fantje na vasi in Mandolinistični trio). 17.00: Kmetijska ura: Pripravimo se na trgatve (Franjo Kafol). 17.30: Rezervirano za prenos tekme harmonikarjev z ljubljanskega velesajma. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Od plemena do naroda in nacije. 19.50: Plesne točke na klavirju (plošče). 20.05: Leharjev večer (prenos z Dunaja). 21.45: Plošče. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Prenos lahke glasbe z velesajma.

Ponedeljek, 13. septembra: 12.00: Glasbene slike daljnih dežel (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Valček za valčkom (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Hrvatska v začetku XVI. stoletja. 19.50: Dunajski napevi (plošče). 20.10: O sestanku zastopnikov radijskih postaj (profesor France Koblar). 20.30: Kmečki trio. 21.15: Za ples: Radijski jazz (vložke bo pel Mirko Premelč). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Torek, 14. septembra: 12.00: Iz čeških logov in gajev (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: O jesenskih vojnih manevrih. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Harmonisti pojo (plošče). 20.10: Podpore v zavarovanju za starost, onemoglost in smrt (Rudolf Smersu). 20.30: Koncert (sodelovala bosta Milica Polajnarjeva — sopran in operni šramel). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Sreda, 15. septembra: 12.00: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vojaške godbe igrajo (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled. 19.50: Šah. 20.00: Iz otroške sobe (plošče). 20.10: Mladinska ura (profesor Miroslav Adlešič). 20.30: Koncert (sodelovala bosta violinistka virtuoska Fanika Brandlova in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Četrtek, 16. septembra: 12.00: Citre, mandoline in tamburice (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. 19.50: Šantel: Mala suita (plošča). 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Koncert pevskega zbora »Sloge« (prenos iz dvorane). 21.15: Radijski orkester. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Petek, 17. septembra: 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Virtuozji igrajo (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Spomin na otok smrti I. 1916. (dr. Veselin Cuič). 19.50: Lucienne Boyer (plošče). 20.10: Ženska ura: Vzgoja otrokovega značaja (Marija Kovačeva). 20.30: Koncert (Gregorčev pihalni kvintet in tercet Stritar). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 18. septembra: 12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes. 12.45: Vreme, poročila. 13.00:

Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Belokrajinci in njihova pokrajina. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Koncert plesne glasbe (plošče). 21.00: Prenos iz Turina: Massenet: Thais, opera (v odmoru čas, vreme, poročila, spored).

Za smeh in kratek čas

ODLOČUJOČE

»Oče: »Zakaj nočeš Melhijorja? Njegova bodočnost je sijajna!«

Hči: »Morda, toda njegova sedanost je neznosna.«

VZOR POTRPEŽLJIVOSTI

Fant je čakal na oglu ulice deklet precej dolgo. Ko sta se sestala, jo je pošteno oštel. Toda dragi Janez, ne jezi se vendar, saj sem se zakasnila samo 20 minut.«

»Da, toda zmotila si se v datumu, kajti jaz te čakam že od včeraj.«

ZAKONSKA MERA

Urša: »Kakšna je razlika med lakomnim in varčnim možem?«

Špela: »Kadar mož nosi obleko tri leta, je varčen, kadar pa odreče svoji ženi počitnice na morju, je lakomen.«

IZPIT

A: »No, ali si dobro napravil izpit?«
B: »Tako dobro, da ga moram na splošno željo jeseni še ponoviti.«

V ENEM OZIRU

Mož: »Ali ne živiš pri meni kakor v rajju?«

Žena: »V enem oziru, namreč v tem, da nimam ničesar obleči.«

IZ ŠOLE

Nadzornik stopi v razred v trenutku, ko Mihec odgovarja na učiteljevo vprašanje: »Jaz je...«

Nadzornik: »Ne pravi se, jaz je, ampak jaz sem. Nadaljuj!«

Mihec: »Jaz je...«

Nadzornik: »Saj sem že rekel, da se ne pravi jaz je, ampak jaz sem. No, kako se glasi pravilni odgovor?«

Mihec (negotovo): »Prosim, jaz sem osebni zaimke...«

NESREČI BI SE RAD IZOGNIL

A: »Miha me je prosil, da bi mu posodil 50 dinarjev. Kaj praviš, ali bi mu jih dal?«

B: »Seveda!«

A: »Zakaj seveda?«

B: »Če mu jih ti ne posodiš, bo pa k meni prišel!«

SLABA VEST.

Župnik: »Zdaj pa že vem, kdo mi je včeraj ukradel kokoš.«

Miha: »Kdo pa, gospod župnik?«

Župnik: »Tvoj sosed.«

Miha: »Kako ste pa dognali to?«

Župnik: »Ker danes med pridigo ni dremal.«

PODPORNIK UMETNOSTI

Slikar: »Kaj, za to mojstrovino mi ponujate samo 100 dinarjev? Tako lačen pa zaenkrat še nisem, da bi vam dal sliko za tak denar.«

Zanimanec: »Še ne? No, pa pridem čez nekaj tednov...«

KO BO VEČJI

Jožek: »Mamica, rad bi vedel, kako se zemlja vrti.«

Mati: »To spoznaš, ko boš večji in ko se boš vračal pozno ponoči iz krčme...«

POGOVOR V KUHINJI

Gospodinja: »Kaj vas ni sram, da ste oblekli obleko svoje gospodinjce?«

Kuharica: »Sram pa, sram, gospa! Sicer pa nisem vedela, da imate obleko tako globoko izrezano.«

Mali oglasi

HRANILNE KNJIZICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in proti takojšnjemu izplačilu, izposluje vse bančne, denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINSEK

trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/L, telefon 35-10. 59

ČEVLJARSKEGA VAJENCA

in dobrega pomočnika sprejme takoj v delo Simon Primožič, čevljarski mojster, Pristava, Križe (Gorenjsko). 195

OTROKA

proti majhni odškodnini sprejem v dobro oskrbo na deželi. Mleko in vse potrebno doma. Naslov v upravi »Domovine«. 196

PRODAM JUGOSL. PATENT

Letos patentirana novost. Naslov v upravi »Domovine«. 197

HIŠA

enodružinska, velik vrt, industrijski kraj Maribora, Din 28.000.— Informacije: Pobrežje, Gosposvetska 56, Maribor. 198

HRANILNE KNJIZICE

prodate ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

OSTANKI

IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN, pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 3 m, in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbano lepi sestavi.

Paket »Serija C« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, oziroma plašč. Vsak paket poštine prosto samo 136 Din.

Serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. Stalna zaloga ostankov finega sukna in kamgarna od 62 Din naprej. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.

Novosti

perila, obleke, pumparice i. t. d. nudi ceneno

PRESKER,
Sv. Petra c. 24.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenčna, a dobra Shock-Prof zapestna ura, točno regulirana, tep kromiran okvir zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radum)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in poštine prosto. Velike izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v sveti
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.